

Plenum

Tisdag 9.2.2016 kl. 14.01—19.29

2. Statsministerns upplysning om regeringens politik för 2016 och de viktigaste propositionerna som kommer att överlämnas till riksdagen

Statsministerns upplysning SU 1/2016 rd

Debatt

Talman Maria Lohela: Ärende 2 på dagordningen är statsministerns upplysning om regeringens politik för 2016 och de viktigaste propositionerna som kommer att överlämnas till riksdagen. Med anledning av statsministerns upplysning förs riksmötets öppningsdebatt. Efter statsministerns anförande följer en omgång gruppanföranden som får vara högst 5 minuter långa. Därefter avgör jag i enlighet med 24 § i riksdagens arbetsordning i vilken ordning riksdagsledamöterna får yttra sig. Inläggen får vara högst 2 minuter långa. Ledamöterna kan anmäla sig för inlägg från sina platser.

Statsminister Sipilä inleder debatten, varsågod.

Debatt

14.02 **Pääministeri Juha Sipilä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kansanedustajat! Me kaikki olemme varmaan kuulleet jutun sammakosta, joka laitetaan kuumenevaan veteen. Sammakko ei kuumenevassa vedessä huomaa veden muuttumista kiehuvaaksi, ennen kuin se on liian myöhäistä. Mutta jos sammakko heitetään kiehuvaan veteen, se hyppää sieltä välittömästi pois. Tämä kuvaa aika hyvin myöskin Suomen tilannetta. Olemme äärimmäisen hyviä äkillisissä kriisissä, mutta tällaisessa hiljaisessa näivettymisen tilanteessa emme ole hyviä.

Suomi on useissa mittareissa, kansainvälisissäkin vertailuissa, vielä kärkipäässä. Samanaikaisesti hyvinvointiyhteiskuntamme rahoituspohja on kuitenkin rapautumassa. Tarvitsemme merkittävän suoritustason noston kaikilla yhteiskunnan sektoreilla, jotta kykenisimme jatkossakin rahoittamaan nykyisenkaltaisia palveluja ikääntyvässä yhteiskunnassa. Siihen me suomalaiset kyllä pystymme, kun yhteinen tahtotila löytyy.

Hallituksen suunnitelma tilanteen korjaamiseksi on julkisen talouden tasapainottaminen, isojen rakenteellisten uudistusten tekeminen ja edellytysten luominen talouskasvulle ja työllisyyden parantamiselle. Emme pääse helpolla, mutta emme myöskään päästä itseämme helpolla. Nykytilanne ei mielestäni anna oikeaa kuvaa meistä suomalaisista. Pystymme kyllä parempaan.

Hallituksen tavoitteena on parantaa työllisyyttä 110 000 henkilöllä tämän vaalikauden aikana. Velaksi eläminen loppuu vuonna 2021. Työttömän työllistymisen pitää olla päätösten ajurina. Jotta näihin tavoitteisiin päästään, talouden kasvuedellytyksiä pitää vahvistaa monella rintamalla.

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

Yrittäjyyden edellytyksiä parannetaan esimerkiksi seuraavasti: Kasvuyritysten rahoitusasemaa parannetaan esimerkiksi Finnveran ja Tesin rahoitusasemaa vahvistamalla. Lupa- ja valitusprosesseja nopeutetaan. Pk-yritysten ilmoitus- ja tiedotusvelvollisuuksia kevennetään. Kilpailua lisätään. Team Finland -konseptissa on otettu käyttöön yhden luukun palvelu, ja ulkomaanverkostoa on vahvistettu tämän vuoden alusta lähtien. Tulolähteen tappiot vähennetään osakeyhtiössä muiden tulolähteiden tulosta vuoden 2017 alusta. Muille yritysmuodoille kuin osakeyhtiöille tulee 5 prosentin yrittäjävähennys vuoden 2017 alusta. Ensi vuonna mahdollistuu pienten yritysten maksuperusteisen arvonlisäveron tilitys.

Työllistämisen kynnystä madalletaan lakipaketilla, jossa pidennetään koeaikaa, kevennetään takaisinottovelvollisuutta sekä väljennetään määräaikaikaisuuksien ehtoja. Paketti tulee eduskuntaan keväällä ja voimaan ensi kesänä.

Paikallisessa sopimisessa on otettava merkittävä askel. Samalla henkilöstön asemaa on vahvistettava yrityksen päätöksenteossa. Työryhmän on määrä saada työnsä valmiiksi maaliskuun puoliväliin mennessä.

Suomi tarvitse myös merkittävän loikan kustannuskilpailukyvyssä. Siihen työmarkkinajärjestöt yrittävät parhaillaan löytää sopua. Pallo on nyt heillä.

Kotimaiset ja ulkomaiset asiantuntija-arviot ovat antaneet tukensa hallituksen sopeutus toimien mitoitukselle ja ajoitukselle. Olemme täysin sitoutuneet kevään kehysriihessä pitämään kiinni hallitusohjelmassa sovitusta 4 miljardin sopeutuksesta vuoden 2019 tasossa.

Tämä hallitus ei kiristä kokonaisveroastetta. Pieni- ja keskituloisten verotus keveni jo tämän vuoden alussa. (Eero Heinäluoma: Ei eläkeläisten!)

Talouteen voidaan saada dynamiikkaa myös valtion omistajapolitiikalla. Valtion omistajapolitiikan ensisijainen tavoite on kasvun ja työllisyyden sekä kotimaisen omistajuuden edistäminen. Valtion omistajuuden pitää olla perusteltavissa strategisella intressillä, yhteiskunnallisella erityistehtävällä, elinkeinorakenteen uudistumisella tai sinivalkoisen omistajuuden puolustamisella. Omistajuus tuo myös säännöllistä tuloa valtion budjettiin. Dynamiikan luominen tarkoittaa käytännössä sitä, että valtion omistajuus on tästä eteenpäin jatkuvan uudistamisen eikä enää pelkän säilyttämisen väline. Hallitus tuo kevään aikana eduskuntaan uudistetun valtioneuvoston periaatepäätöksen omistajapolitiikasta.

Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen tehtävänä on viedä monta massiivista uudistusta ja reformia maaliin. Askelmerkit ja päämäärät ovat kirkkaita, uudistuksilla on tiukat aikataulut.

Eläkeuudistus valmistui syksyllä. Se tulee voimaan ensi vuoden alusta.

Sote- ja maakuntauudistukset ja palveluiden valinnanvapaus etenevät hallitusohjelmamme ja hallituksessa tehtyjen linjausten mukaisesti. Eduskuntaan päälait sotesta, maakuntauudistuksesta ja rahoituksesta tulevat lausuntokierrosten jälkeen syksyllä 2016, ja voimaan ne tulevat 1.1.2019.

Landskapet Åland har en särställning och därför för vi separata förhandlingar om dessa reformer med landskapet.

Kolmanneksi kuntien tehtävien karsinta etenee. Kaikki eduskuntapuolueet ovat siihen matkan varrella sitoutuneet. Tehtävien karsinnassa tavoitellaan miljardin vaikutusta kestävyysvajeeseen vuoden 2029 tasossa.

Arvoisa puhemies! Kärkihankkeet etenevät. Digitalisaatiota edistetään ja byrokratiaa puretaan. Poistamme suomalaisten arkea haittaavaa turhaa normistoa. Kauppojen aukiolo-

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

ajat vapautettiin vuodenvaihteessa. Puramme rakennusmääräyksiä, jotka estävät puun käyttöä. Maatalouden tukijärjestelmien hallinnollista taakkaa kevennetään.

Lasten ja perheiden sekä omais- ja perhehoitajien palveluita muovataan uuteen asentoon, hallinnon rajat ylittäviksi ja paremmin kohdentuviksi. Hajallaan maassamme jo olevia hyviä käytäntöjä kootaan yhteen, levitetään ja juurrutetaan. Lasten ja perhepalveluiden osalta painopisteen siirto kalliista korjaavista palveluista laadukkaisiin, ennalta ehkäiseviin palveluihin on kauan odotettu uudistus.

Arvoisa puhemies! Kuntien talouden paikkaamiseksi varhaiskasvatuksen maksukattoa nostetaan jo aiemmin tehtyjen päätösten mukaisesti. Pidämme huolen siitä, että heikoimassa asemassa olevat perheet ovat edelleenkin oikeutettuja maksuttomaan varhaiskasvatukseen.

Sitten kokeiluista: Täsmennämme keväällä perustulokokeilun sisällön ja tuomme esityksen alueellisista kielikokeiluista perusopetuksessa. Ammatillisen koulutuksen reformissa koko ammatillinen koulutus, rahoitus ja tutkintojärjestelmä uudistetaan. Opiskelijoiden yksilöllistä oppimista lisätään ja byrokratiaa puretaan. Työpaikoilla tapahtuvaa oppimista lisätään. Reformia koskevat hallituksen esitykset valmistellaan tämän vuoden aikana ja annetaan eduskunnan käsiteltäviksi alkuvuodesta 2017.

Regeringen slutför de stora reformerna och balanserar upp den offentliga ekonomin. Vi skapar bättre möjligheter till ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning.

Arvoisa puhemies! Maahanmuuttokeskustelu kiertyy meillä helposti oman itsemme ympärille. Emme saa unohtaa juurisyitä. Merkittävä osa Suomesta turvapaikkaa hakevista ihmisistä on lähtenyt pakoon olosuhteita, joita emme voi edes kuvitella. He ovat lähteneet liikkeelle vuosia kestäneiden konfliktien ja jatkuvan turvattomuuden keskeltä. Tällaisille ihmisille kotoa lähteminen on ollut valinta siitä, eläkö vai kuolla. Tällaisia ihmisiä meidän on inhimillinen velvollisuus auttaa.

Pakolaiskriisin hallitsemiseksi tarvitsemme tehokkaita toimia kotimaassa ja Euroopan unionissa. Turvapaikkaprosesseja on nopeutettava ja palautuspäätökset pantava toimeen viivyttämättä. Ihmisten, jotka saavat turvapaikan, on voitava tulla osaksi yhteiskuntaamme. Meidän arvoihimme kuuluu työnteko. Koulutus on tässäkin asiassa avainasemassa. Lyhennämme maahanmuuttajien liian pitkiä polkuja työelämään.

EU-tasolla edellytyksenä on, että yhteisten ulkorajojen valvonta toimii, järjestelykeskukset Kreikassa ja Italiassa ovat käytössä, jäsenmaille taakkaa jaetaan tasaisemmin ja palautukset laitetaan toimeen heidän osaltaan, jotka eivät ole oikeutettuja turvapaikkaan. Aikaa ei ole hukattavaksi.

Arvoisa puhemies! Osallistuin viime viikolla Lontoossa konferenssiin, jossa kerättiin yhteen kansainvälisen yhteisön voimavaroja Syyrian ja sen naapurimaiden auttamiseksi. Suomi on mukana tukemassa näiden yhteiskuntien jaksamista ja vahventamista — esimerkiksi lasten koulutusta ja naisten asemaa tukemalla. Kehitysyhteistyövarojamme on tämänhetkisen taloustilanteen vuoksi valitettavasti pitänyt leikata, mutta sitäkin tärkeämpää on se, että suuntaamme varojamme sinne, missä niitä todella tarvitaan. Tämä on myös yksi uuden kehityspoliittisen selontekomme pääviesteistä.

Todellinen muutos esimerkiksi Syyriassa voidaan saada aikaan vasta, kun maata repivä konflikti saadaan loppumaan. Suurena haasteena tässä on se, että toisiaan vastaan eivät taistele vain hallitus ja monet oppositioryhmät vaan siihen sekoittuvat myös monien mai-

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

den intressit. Yksi sodan osapuolista on terroristijärjestö Isil. Tämä raakalaismainen järjestö kuvaa hyvin sitä vaikeuskerrointa, jonka kanssa joudumme nykypäivän maailmassa elämään. Järjestö uhmaa niin kansainvälisen järjestelmän kuin myös inhimillisen elämän kunnioituksen logiikkaa. Emme totisesti elä enää lintukodossa. Meidän on oltava entistä paremmin hereillä ja tehtävä entistäkin aktiivisempaa ulkopoliittikkaa.

Meidän on muistettava, ketkä ovat läheisimmät ystävämme: Pohjoismaat ja pohjoismaiden yhteistyö. Olemme tänä vuonna Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajamaa. Johdamme tätä yhteistyötä vuosikymmenten aikana rakentuneeseen vahvaan perustaan nojautuen ja ajankohtaisiin haasteisiin aktiivisesti vastaten. Hallitus pitää myös kahdenvälisen Venäjä-suhteiden hoitoa erittäin tärkeänä. Samalla tiedämme, että olemme vahvasti EU:n yhteisen ulkopoliittikan takana — mukaan lukien sen pakotepäätökset.

Arvoisa puhemies! Eduskunta tulee saamaan lukuisia selontekoja liittyen sisäiseen ja ulkoiseen turvallisuuteen. Toivon, että näihin paneudutaan tarkasti tässä maailmanpoliittisessa tilanteessa. Valtioneuvosto hyväksyi viime torstaina kehityspoliittisen selonteon. Sisäisen turvallisuuden selonteko annetaan eduskunnalle maaliskuussa ja ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko touko—kesäkuussa. Puolustusselonteko annetaan eduskunnalle joko loppuvuodesta 2016 tai viimeistään alkuvuodesta 2017.

Arvoisa puhemies! Tuomme helmikuussa suuren valiokunnan käsittelyyn Suomen EU-strategian. Suomen EU-politiikan suunnittelua kehitetään korvaamalla kerran vaalikaudessa laadittava selonteko vuotuisella EU-vaikuttamisstrategialla. Pakolaiskriisin lisäksi unionissa ajankohtaisia asioita ovat Britannian suhde Euroopan unioniin, talous- ja rahaliiton kehittäminen sekä sääntelyn keventäminen. Suomen tavoitteena on saada mahdollisimman nopeasti neuvotteluratkaisu Ison-Britannian ja EU:n suhteeseen. Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Tusk on tehnyt tasapainoisen ratkaisuehdotuksen, ja uskon, että siitä on löydettävissä kaikille jäsenmaille sopiva neuvottelutulos.

Suomi on talous- ja rahaliiton jäsenenä sitoutunut edistämään euroalueen vakautta. Talous- ja rahaliiton kehittämisessä painotamme lyhyen tähtäimen konkreettisia toimia. Toimivampi julkisen talouden ohjausjärjestelmä, sijoittajavastuuseen perustuvan pankkiunionin loppuunsaattaminen ja pääomamarkkinaunionin luominen tukevat kasvua, työllisyyttä ja kilpailukykyä. (Eero Heinäluoma: Kuulostaa hyvältä!)

Arvoisa puhemies! Suomen uudistaminen on jäänyt pitkäksi aikaa tekemättä. Hallituksen toimintakykyä mitataan joka päivä hallitusohjelman ja uudistusten määrätietoisella läpiviemisellä — rohkeudella jatkaa. Aikaa ei enää kannata tuhjata uudistusten jarruttamiseen vaan siihen, miten ne tehdään. Tähän tarvitaan meidän kaikkien panos.

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi ryhmäpuheenvuorokierros, ja sen aloittaa keskustan eduskuntaryhmän edustaja Vanhanen, 5 minuuttia, olkaa hyvä.

14.18 **Matti Vanhanen kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli äsken hyvä puhe. Se kuvasi hyvin haastettamme, mutta myös sitä otetta, jolla hallitus lähestyy meidän ongelmiamme. Olemme monelta osin samassa tilanteessa kuin viime keväänä, jolloinka hallitus työskentelynsä aloitti, ja voidaan kysyä, onko jokin muuttunut sen jälkeen. On samat isot uudistamisen pääperiaatteet: tarvitaan parempaa kilpailukykyä työllisyyden parantamiseksi, tarvitaan julkisen talouden parempaa hallintaa ja tarvitaan yhteiskunnan monipuolista uudistamista. Nämä kaikki samat otsikot ovat edelleen olemassa.

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

Kilpailukyvyyn kohdalla ensinnäkin viime syksynä käytiin paljon hyvää keskustelua eduskunnassa myös tästä kotimarkkinakysynnän merkityksestä, mutta sen rinnalla on kuitenkin koko ajan pidettävä mielessä se, että vientivetoisella taloudella ei ole kuitenkaan mahdollisuutta eikä kykyä nostaa itseään hiuksista ylös, vaan tarvitaan aidosti kilpailukyvyyn parantamista, ja tässä ne neuvottelut, joita nyt järjestöjen kesken käydään, ovat äärimmäisen tärkeitä. Keskustan eduskuntaryhmä panee myönteisesti merkille sen, voisi sanoa, rakentavan otteen, joka myös palkansaajajärjestöillä tämän vuoden puolella on myös julkisissa esiintymisissä ollut. Viime syksynä tämä poliittinen siipi työväenliikkeestä oli aika paljon aggressiivinen sanonnoissaan, mutta minä uskon, että tässä suhteessa myös maltillisuus asioiden vakavuuden edessä on nyt yhteistä kaikille.

Julkisen talouden osalta sekä OECD että meidän oma arviointineuvostomme antoivat sen pääkuvan, että hallituksen perusviritys on oikein asetettu, mittakaava säästöissä on kohdallaan ja päätoimet ovat kohdallaan, ja tällä tiellä vain pitää uskottavalla tavalla jatkaa. Meidän pitää uskottavuus lunastaa, vaikka pidämme samalla herkkää korvaa kaikille niille huolille, joita kansalaisten keskuudessa on, kun julkista taloutta joudutaan myös säästämällä ja leikkaamalla oikaisemaan.

Uudistusten kohdalla tietysti sosiaali- ja terveystoimen valtava uudistus on ylivoimaisesti tärkein. Siinä on merkittävä määrä jo konkreettisia päätöksiä ja askeleita otettu, mutta se on tämän aikamme yksi suurimmista sisäisistä uudistuksista. Sen rinnalla — voisi sanoa, että tuli vähän hengästynyt olo, kun kuunteli pääministerin listaa siitä, mitä kaikkea muuta on tehtävä — on purettava byrokratiaa, on uudistettava rakenteita, on helpotettava työllistämistä ja niin edelleen. Vähitellen myös tuloksia alkaa näkymään.

Yksi merkittävä asia on se, että tämä ymmärrys siitä, mitä digitalisaatio voi parhaimmillaan meille tuoda, on mennyt tietyllä tapaa syvästi läpi tämän yhteiskunnan ja hallinnon rakenteen, ja uskon, että eduskunta on valmis luomaan kaikki ne lainsäädännölliset edellytykset, joita tämän edistäminen vaatii. Samoin uusiutuvan energian kohdalla on otettu selviä edistysaskeleita infraratkaisuilla. Ratkaisuilla on merkittävää, myös elvyttävää, vaikutusta.

Mutta onko jokin muuttunut viime keväästä? Täytyy sanoa, että kyllä on muuttunut, tämä tilanne on ehkä entistäkin haastavampi ja vaikeampi. Turvallisuusympäristömme lähimmässä ympäristössämme — voidaan sanoa, että maailma ympärillämme rakoilee. Sillä on oma heijastuksensa myös taloudelliseen toimintaympäristöömme. Ei ole näköpiirissä, että saisimme ulkoista taloudellista vetoapua, vaan kyllä meidän on itse toimittava ja saatava tuloksia aikaan. Ja kaikkien tuntema turvapaikanhakijakysymykseen liittyvä vaikeus on olemassa, myös kustannusmielessä, ja näihin kustannuksiin varmasti eduskuntakin joutuu palaamaan. Koko tähän ulkoisen ympäristönkin muutokseen pätee se hyvä neuvo, että oma pesä on saatava kuntoon. Sisäisesti ja taloudellisesti omillaan seisova maa kestää myös ulkoisia paineita.

Arvoisa puhemies! Myös meidän eduskunnassa pitää asettaa se tavoite, jonka hallitus on selvästi itselleen asettanut, että tänä keväänä pitää saada ratkaisevia askelia tässä uudistamisessa. Tässä suhteessa kyseessä on ratkaisujen kevät. — Kiitos.

14.23 Sampo Terho ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsillä on monessa mielessä ratkaisun vuosi. Jos Suomi ei nyt pysty uudistumaan, hyvinvointiyhteiskuntamme on kokonaisuutena uhattuna — siis sekä hyvinvointi että yhteiskunta sellaisena kuin me sen nyt tunnemme. Käsillä on monessa mielessä myös vaikea vuosi, varmaankin vaikein

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

sitten sotien jälkeisten vuosien. Ratkaistavana on useita päällekkäisiä kriisejä, ja pitkällinen taantuma heijastuu jo syntyvyyden laskemisena, mikä kertoo myös tulevaisuudenuskon puutteesta.

Toivoa emme silti saa menettää emmekä menetä. Tämän on oltava ennen kaikkea toiminnan vuosi. Suomi on jo kauan sitten tehnyt ne päätökset, jotka ovat johtaneet meidät nykyisiin vaikeuksiin — sen enempiä talouskriisi kuin turvapaikkakriisi ei syntynyt sattumalta. Me olemme itse poliittisilla päätöksillä avanneet aikanaan taloutemme ja avanneet rajamme. Molemmat päätökset liittyvät erityisesti EU-jäsenyyteemme, joka on jo kirjattu perustuslakiinkin. Nyt on välttämätöntä tehdä ne kansalliset korjausliikkeet, joilla selviämme näiden aiempien päätösten luomista olosuhteista. Otan lyhyesti esii keskeiset ratkaisutavat asiat ja ratkaisumallit:

Turvapaikkakriisin hoidossa on annettava apu kohdennettava nykyistä viisaammin. Kiistaton totuus on, että nykyistä järjestelmää pyritään laajamittaisesti käyttämään siirtolaisuuden välineenä samalla kun miljoonat kaikkein heikoimmassa asemassa olevat pakolaiset kriisialueiden lähialueilla kärsivät. Tasavallan presidentti piti viime viikolla aiheesta rohkean, järkevän, suorastaan historiallisen puheen, jonka hallitus voi ottaa toimiensa ohjenuoraksi.

Taluskriisin ratkaisemiseksi Suomeen on saatava enemmän verotuloa tuottavaa työtä, siis yksityissektorin työpaikkoja. Tähän tarvitaan kilpailukykyä ja vientiä. Sen enempiä leikkaukset kuin velkaelvytys ei ole pysyvä ratkaisu talousongelmiimme vaan ainoastaan rakenteellinen uudistuminen.

Sote-uudistuksen on synnyttävä sovituisia tavoitteista ja periaatteista tinkimättä. Edellytämme, että sote-uudistuksen myötä syntyy järjestelmä, joka on taloudellisesti kestäväällä pohjalla ja joka turvaa kansalaisten tarvitsemat palvelut.

Ulkosuhteissa meidän on niin vaalittava tarkkaan Venäjä-suhteitamme kuin osallistuttava aktiivisesti EU:n sisäisten ja ulkoisten kriisien ratkaisemiseen. EU:n kehittämisen suhteen ainoa kestävä tie on jäsenmaiden itsenäisyyden kunnioittaminen ja niiden taloudellisesta omavastuusta kiinni pitäminen.

Arvoisa puhemies! Nyt on aika, jolloin monien etu on laitettava harvojen edun edelle. Jos Suomi uudistumisen ja yhteisen edun ajamisen sijaan sortuu ryhmäedunvalvontaan ja puoluepolitiikointiin, ovat päivämme hyvinvointiyhteiskuntana luetut. Tämä on ratkaisun hetki — mitään muuta, parempaa hetkeä, jota voisimme odotella, ei tule. Ja tämän on oltava se ratkaisujen eduskunta, sillä mitään muuta joukkoa, jolle vastuun voisimme säilyttää, ei ole. Hallituksen on tehtävä oikeita ja rohkeita päätöksiä, opposition esitettävä rakentavaa kritiikkiä ja uskottavia vaihtoehtoja. Puoluepolitiikoinnille ei hädän hetkellä saa olla sijaa sen enempiä hallituksessa kuin oppositiossa.

Hallituksen ja eduskunnan ohessa Suomessa merkittävää valtaa käyttävät myös työmarkkinaosapuolet, niin kutsuttu sopimusyhteiskunta. Työmarkkinaosapuolet ovat sopimusjärjestöjä, niiden tehtävä on sopia. Vetoan siksi jälleen kerran, vetoan kaikin voimin: sopikaa. Jos sopimusyhteiskunta ei kykene toimimaan tänä vaikeana aikana, se on isänmaalle merkittävä takaisku. Jos sopimusorganisaatiot eivät kykene sopimaan, se on myös niille itselleen merkittävä arvovallan lasku. Kaikkien vallankäyttäjien on nyt osattava miettiä ryhmän edun ohessa kokonaisuuden etua. (Markus Mustajärvi: Sano se EK:lle!)

Arvoisa puhemies! Eläminen velaksi on elämistä valheessa. Velkaa ottaessa voi kyllä teeskennellä, ettei mikään ole vialla ja että elämäntapamme on mukamas kestävä, mutta valheessa elävälle tuho on jo nurkan takana. Meidän on hylättävä valhe kerta kaikkiaan.

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

Suomi on matkalla konkurssiin. Meidän elämäntapamme on tulossa päätöksensä, ellemmekä uudistu. Totuus tavoittaa meidät lopulta väistämättä, kuten eurokriisimaissa on jo käynyt. Meillä on vielä tilaisuus uudistua muuten kuin romahduksen kautta. Se tilaisuus on nyt.

14.28 Arto Satonen kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Julkisen talouden vauhdittaminen ja säästöjen toteutuminen sovituissa mittaluokassa ratkaisevat Suomen taloudenpidon ulkoisen uskottavuuden. Velanhoidokustannukset on pidettävä hallinnassa. Kokoomuksen eduskuntaryhmä pitää välttämättömänä, että julkiset menot saatetaan sellaiselle tasolle, jolla ne pystytään kestävästi rahoittamaan.

Yksi opposition kritiikin kärjistä on ollut, että julkistalouden tasapainotuksessa tulopuoli olisi jätetty huomioimatta, ikään kuin kaikki työkalut eivät olisi käytössä. Tämä ei pidä alkuunkaan paikkaansa. Totta on, että veroasteen nousun me haluamme estää. Mikään kansakunta ei ole vaurastunut itseään verottamalla, ei varsinkaan sellainen, jolla on jo ennestään raskas verotus ja kireä progressio. Suomalaisen työn kannattavuus ja kilpailukyky on avainkysymys. Ero hallituksen ja vasemmisto-opposition välillä on, että hallitus haluaa työlinjalla ja rakenneuudistuksilla luoda uutta kasvua ja veropohjaa. Hallituksen linja on selvä valinta työn ja kasvun puolesta, ja tämän linjan takana voimme ylpeinä seistä. (Jukka Gustafsson: Mikä työlinja? Mikä se työlinja on?)

Arvoisa puhemies! Opetusministeri Grahn-Laasosen johdolla on viety läpi hallituspuolueiden yhdessä sopimat koulutussäästöt. Myös kauppa- ja kehitysministeri Toivakka on haasteellisessa tilanteessa hoitanut velvollisuutensa sovittujen kehitysapuleikkausten kanssa. Ikävätkin työt on hoidettava, kun ne on vastuulle annettu. Myönnettävä kuitenkin on, että sivistyspuolue kokoomukselle erityisesti koulutuksesta leikkaaminen on ollut raskas kuorma kannettavaksi. (Välihuutoja vasemmalta) Täällä ei kuitenkaan olla keräämässä poliittisia pisteitä vaan toteuttamassa valtavaa urakkaa: korjaamassa rapakuntoon pääsystä Suomen taloutta ja pelastamassa hyvinvointiamme. (Pia Viitanen: Tekemällä täysin lyhytnäköisiä leikkauksia!)

Säästöjä arvosteleviin puheisiin toivoisin hieman suhteellisuudentajua. Esimerkiksi korkeakoulutuksen ja tutkimuksen määrärahat ovat tänä vuonna noin 3,2 miljardia euroa ja kauden lopussa 3,1 miljardia euroa. Reilun 3 prosentin alenema on ikävä, mutta vielä kaukana romahduksesta. (Jukka Gustafsson: Lähes 4 000 irtisanomista!) Kun talouden elpyessä vastaisuudessa tehdään priorisointeja, kokoomus edellyttää, että tutkimukseen ja koulutukseen panostetaan lisää. Näin on myös valtiovarainministeri Stubb linjannut, ja sitä tervehdimme ilolla.

Arvoisa puhemies! Sote-uudistukselle on jyvitetty 3 miljardin osuus julkisen talouden kestävyysvajeen kuromisen tavoitteesta. Valmistelut etenevät koko rintamalla. Kokoomuksen eduskuntaryhmä on sitoutunut siihen kokonaisuuteen, joka viime marraskuussa sovittiin. Valinnanvapaus, muu sote-kokonaisuus ja maakuntaitsehallinto kuuluvat samaan pakettiin, jonka on edettävä samatahtisesti. Alueille annettavista tehtävistä saadaan ministeri Lauri Tarastin hyvien esitysten pohjalta laadittua järkevä kokonaisuus, joka on myös toteutettavissa.

Turvapaikanhakijatilanne jatkuu haasteellisena. On jatkettava ponnisteluja, jotta EU:n ulkorajavalvonta saataisiin kuntoon ja sopimukset taas toimimaan käytännössä. Allekirjoitamme täysin tasavallan presidentin linjauksen: "Parasta on tunnustaa tosiasiat, ja parasta, että tunnustuksen antaa EU ja ryhtyy yhteisen rajavalvonnan, muuttoliikkeen hidastuttami-

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

sen ja nopeutettujen käännytysten tielle ja sitä kautta raivaa turvan tilaa pahimmassa häädässä oleville."

Arvoisa puhemies! Paikallisen sopimisen kunnianhimoinen vahvistaminen ja hallitusohjelman muut työllistämisen kynnyistä alentavat uudistukset ovat välttämättömiä. Ilman niitä ei ole edellytyksiä päästä positiiviseen kasvuun kierteseen eikä saavuttaa 72 prosentin työllisyysastetta. Hallituksella on vastuu siitä, että hallitusohjelmaa toteutetaan.

Yhteiskuntasopimusta on pääministeri Sipilän aloitteen pohjalta yritetty viime keväästä saakka useita kertoja. Hallitus on nyt toistaiseksi jäädyttänyt kilpailukykypaketin valmistelun neuvotteluhallujen edistämiseksi. Työmarkkinaosapuolilta toivotaan ja odotetaan nyt sellaisia ratkaisuja, joilla Suomen kilpailukyky saadaan aidosti kohenemaan. Kokoomuksen eduskuntaryhmä vetoaa yhteistyön puolesta, jotta osapuolet asettaisivat etusijalle kansakunnan yhteisen edun ja kykenisivät sopuun. (Eero Heinäluoma: Onko kaikki mukana?)

Arvoisa puhemies! Kuten tasavallan presidentti valtiopäivien avajaispuheessaan totesi: "Meillä on nyt menossa nuorten yrittäjien tuoma annos uutta, antakaa sen, hyvät neuvotteijat, tuulahtaa kammareihinne. Yllättäkää meidät!"

14.33 Antti Rinne sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Suomalaisen turvallisuudentunne on tutkimusten mukaan heikentynyt. Hallituksen leikkausten lisäksi turvattomuutta lisäävät työttömyys ja työttömyyden uhka. Vuosi 2015 muistetaan hallituskriisistä ja työmarkkinakriisistä. Vuoden 2016 on syystä tultava ratkaisujen ja yhteistyön vuodeksi. Vaikeina aikoina suomalaisten on voitava luottaa siihen, että päättäjät kykenevät yhteistyöhön.

Arvoisa puhemies! Hyvä talous- ja työllisyyspolitiikka ovat parhaita keinoja huolehtia kansalaisten turvallisuudentunteesta. Tämän hallitus on unohtanut, sillä se ei esitä vaikuttavia toimia kuluvalle vuodelle millään tavoin, päinvastoin. Harjoitettu leikkauspolitiikka heikentää kasvua ja vaikeuttaa ihmisten arkea. Vaarana on, että turvattomuuden tunne kasvaa myös vuonna 2016. Tähän on tultava muutos.

Hallitus on väläyttänyt lisäleikkauksia, mikäli taloustilanne ei käänny parempaan. Leikkauskierteen välttämiseksi hallituksen pitäisi vahvistaa talouskasvua ja lisätä työllisyyttä tässä ja nyt. (Ben Zyskowiec: Sitähän me tehdään!) Hallitus on peruuttanut joitakin epäoikeudenmukaisia päätöksiään, kuten eläkeläisten asumiskileikkaukset. Suosittelen sitä, että hallitus peruu myös kasvua vaarantavat koulutusleikkaukset ja lapsiperheiden asemaa kurjistavat päivähoito- ja asiakasmaksujen korotukset. Meillä ei ole varaa leikata tulevaisuudesta eikä kasvattaa suomalaisen yhteiskunnan eriarvoisuutta. (Timo Heinonen: Velkaantua on varaa!) — SDP:n vaihtoehdossa velkaannutaan vähemmän kuin hallituksen vaihtoehdossa. (Hälinää)

SDP:n vaihtoehdossa on mittava työllisyyden, yrittäjyyden ja viennin kasvupaketti. Sen avulla saataisiin nopeasti vähintään 35 000 uutta työpaikkaa. SDP:n paketti parantaa viennin kilpailukykyä ja työllisyyttä ostovoimaa vaarantamatta. (Olavi Ala-Nissilä: Vienti vetämään!) Rinteen työllisyysmalliin hallitus on jo ilmoittanut tarttuvansa, hyvä näin. Myös muut SDP:n vaihtoehdon toimenpiteet ovat hallituksen hyödynnettävissä — siitä vaan.

Työmarkkinat ovat tärkeä osa talouskasvun ja työllisyyden parantamista. Suomi tarvitsee pitkäaikaista ja maltillista palkkaratkaisua, joka luo tulevaisuudennäkymiä yrittäjille ja palkansaajille. Ratkaisun edellytykset paranivat, kun hallitus jäädytti pakkolakien valmistelun — siitä kiitos. Paikallinen sopiminen tarvitsee tuekseen luottamusta. Siksi siitä sopi-

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

misen tulee tapahtua sopimusteitse, ei millään uudella pakkolailla. Ratkaisuja on löydettävissä työehtosopimusten sisältä.

Arvoisa puhemies! On hyvä huomata, että työministeri Jari Lindström on tässä asiassa tullut SDP:n linjoille. Toivottavasti tämä linjaus on pian koko hallituksen hyväksymä. Pakko — yhteistyön ja sopimisen sijaan — on työmarkkina-asioissa huono lähtökohta.

Arvoisa puhemies! Omistajaohjauksella on merkitystä, kuten keskustelu sähkön siirtohinnan korotuksista osoittaa. Malti on valttia, eikä yksityistämiseen tai omaisuuden myyntiin tule ryhtyä kevyesti ilman riittävää vaikutusarviointia — tämä varoituksena hallitukselle, joka nyt pohtii omistajapolitiikkaansa. Yhtenä tärkeänä ohjaavana tekijänä on oltava omistajamuutoksen vaikutukset kansalaisiin.

Valtion omistajapolitiikan kärjeksi onkin syytä hahmotella tavoitteet, joilla aktiivinen, yrittäjähenkinen valtio vahvistaa erityisesti pk-yritysten kasvun ja kansainvälistymisen edellytyksiä. (Eduskunnasta: Miksi vasta nyt?) Caruna-esimerkki osoittaa, että valtion omaisuuden myynnin yhteydessä pitää huolehtia myös siitä, ettei veroja kierretä ulkomaiden kautta. Kansainvälisten sijoittajien heikko veronmaksuhalu on kaikkien tiedossa. Siis edellisen hallituksen puolueilla onkin peiliin katsomisen paikka siirtohinnoitteluun liittyen. Vastaavasti Sipilän hallituksella on peiliin katsomisen paikka, kun puhutaan verosuunnittelusta. Tämä on hallituksen hyvä pitää mielessä, kun se pohtii keinoja veropohjan laajentamiseksi ja yritysten veronkierron estämiseksi. SDP:n vaihtoehtobudjetissa on keinoja myös tähän.

Arvoisa puhemies! Sote-uudistus mittaa sitä, kuinka hyvin yhteistyössä onnistumme. Kyse on elintärkeistä palveluista, hyvinvointivaltion selkärangasta. Suomalaisten terveys ei saisi olla alisteinen valtapolitiikalle tai ideologiselle kysymykselle yksityistämisestä. Hallituksen ajama sote-uudistus vaikuttaa ainakin osittain näiden kahden, siis valtapolitiikan ja ideologisen yksityistämisen, yhdistelmältä. Viime vaalikaudella sote-uudistuksessa tehtiin virhe, kun se kytkettiin kuntauudistukseen. Sipilän hallitus toistaa saman virheen kytkemällä soten maakuntahallintoon. Tätä kokonaisuutta kannattaa harkita uudelleen. SDP on edelleen parlamentarisessa yhteistyössä valmis hakemaan vaalikausia kestäviä yhteisiä ratkaisuja. Lähtökohdaksi asetamme vain yhden tavoitteen: jokaisella suomalaisella on oltava oikeus yhtä laadukkaaseen hoitoon kuin kaikilla tässä salissa.

Arvoisa puhemies! Vuosi 2015 oli valitettavasti hukattu vuosi. (Puhemies koputtaa)

Puhemies Maria Lohela: Nyt on aika ylitetty.

Toiseen samanlaiseen vuoteen Suomella ei ole varaa. Tarvitsemme vähemmän toisen ohi puhumista ja enemmän yhteistyötä. SDP...

Puhemies Maria Lohela: Nyt on aikaraja ylitetty.

...toimii tämän tavoitteen puolesta. — Kiitos.

14.39 **Ville Niinistö vihr** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Me suomalaiset päätämme itse omasta kohtalostamme. Suomen itsenäistyttyä ja kansalaissodan jälkeen tehtiin se valinta, että maatomme lähdettiin rakentamaan yhdessä. Suomelle tehtiin edistyksellinen perustuslaki, köyhiä lähdettiin nostamaan köyhyydestä, ja vain kymmenen vuotta sodan jälkeen hävinneen osapuolen edustajia pääsi hallitusvaltaan. Toisen maail-

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

mansodan ajan suomalaiset pitivät myös yhtä. Sen jälkeen maa teollistettiin yhdessä. Alkoi aika, jolloin Suomi vaurastui ja päätti liittyä pohjoismaisten hyvinvointivaltioiden joukkoon. Nämä teot eivät olleet sattumia. Ne vaativat johtajuutta, ne vaativat ihmisten koostamista yhteen. Silloiset päättäjät halusivat tehdä Suomesta parempaa jälkipolville. Me suomalaiset päätämme itse kohtalostamme. Niin me teemme myös tänä päivänä.

Arvoisa puhemies! Suomi on suurten muutosten edessä. Taloutemme ei ole noussut muun Euroopan tahtiin, ja elinkeinojen rakennemuutos on haastava. Monien ihmisten huoli tulevasta on kasvanut arjessaan: Mitä tapahtuu lastemme kouluille? Miten saan varmistettua toimeentulon perheelleni? Miten Suomesta tulee hyvä koti myös niille, jotka ovat täältä turvan saaneet? Näihin haasteisiin vastatessamme tarvitsemme kokoavaa johtajuutta. Kyllä, meillä on haasteita edessämme, mutta me pystymme ne yhdessä ratkomaan. Meidän on tehtävä on päätöksiä, joilla me nostamme ihmisiä työelämään, annamme jokaiselle lapselle hyvän oppimispolun ja koulutuksen, nostamme suomalaisen tieteen ja osaamisen maailman huipulle, autamme myös niitä, joilla on jo nyt maassamme vaikeinta pärjätä ja jotka ovat köyhiä, vaalimme ympäristön tilaa ja kansallista luontoperintöämme ja uudistamme elinkeinojamme edelläkävijöiksi.

Nyt ei ole aika pelotella ihmisiä Kreikan tiellä tai sillä, että olisimme kuin sammakkoja kiehuvaan vedessä. Nyt ei ole aika irtisanoa tuhansia ihmisiä korkeakouluistamme tai rajoittaa lastemme oikeutta varhaiskasvatukseen. Nyt ei ole aika leikata asioista, jotka ovat maamme tulevaisuuden peruskivi. Nyt ei ole aika repiä ja hajottaa — ja kutsua sitä uudistamiseksi. Meidän on luotava suomalaisille tulevaisuudenuskkoa, luottamusta siihen, että lapsillamme voivat olla asiat huomenna paremmin. Tämä on meidän päättäjien yhteinen tehtävä, ja tätä luottamusta meidän on valettava yhdessä.

Arvoisa puhemies! Vihreä eduskuntaryhmä odottaa näiltä valtiopäiviltä kykyä rakentaa parempaa huomista suomalaisille. On monia asioita, jotka tässä salissa ja koko Suomessa yhdistävät meitä suomalaisia ja eri puolueita. Me toivomme, että hallitus keskittyy tarjoamaan yhä enemmän niihin asioihin. Me olemme siinä valmiita yhteistyöhön.

Meidän on helpotettava ensinnäkin ihmisten pääsyä työelämään. Nykyinen sosiaaliturvamme luokittelee ihmisiä. Monet joutuvat nöyryyttävästi anomaan elantoaan, toiset jäävät väliinputoajiksi, kolmansille ei ole kannattavaa tehdä työtä kannustinloukkujen takia. Suomi tarvitsee uudistuksia, jotka luovat toivoa ihmisille. Sellainen on keväällä linjattava perustulokokeilu. Perustulo voi tuoda suomalaisen sosiaaliturvan 2010-luvulle. Se poistaa epävarmuutta ja köyhyyttä, lisää ihmisten elämänhallintaa, tekee työn tekemisen aina kannattavaksi, helpottaa yrittäjyyttä ja itsensä työllistämistä sekä lisää mielekkäällä tavalla työn määrää. Vihreät haluavat olla mukana suunnittelemassa tätä perustulokokeilua. Sen on oltava riittävän kattava ja oikeudenmukainen, ja meidän kaikkien yhteinen etu on se, että kokeilu myös onnistuu. Sen jälkeen perustulon käyttöönottamisesta voidaan tehdä päätös jo lähivuosina.

Arvoisa puhemies! Toinen suuri edistysaskel voi olla sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistus. Vihreät haluavat varmistaa, että sen avulla suomalaiset saavat oikean hoidon ja saavat sen myös ajoissa. Samalla historiallinen maakuntien demokratiauudistus on tehtävä huolella.

Kolmantena haluan nostaa esille elinkeinojemme uudistamisen. Me tarvitsemme lisää yrittäjyyttä ja edelläkävijyyttä. Me tarvitsemme rohkeutta tähän maahan, ja sitä vaaditaan nyt myös hallitukselta.

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

Suomi tarvitsee julkisia investointeja, Raide-Jokerin ja Tampereen pikaraitiotien taan, jotka kasvattavat myös yksityistä kulutusta ja kasvua. (Puhemies koputtaa)

Suomi tarvitsee myös energiaremonttia, ja tänä keväänä hallitukselta tarvitaan kannustimet uusiutuvan energian vauhdittamiseksi. Vihreät ehdottavat huutokauppaa tähän yhtenä keinona. (Puhemies: Aika!)

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan sanoa, että me suomalaiset olemme olleet suunnan näyttäjiä maailmalle monessa asiassa — kansaneläkkeessä, peruskoulussa ja äitiyspakkausksessa — ja...

Puhemies Maria Lohela: Nyt, edustaja Niinistö, aika on täynnä. — Seuraavaksi vasemman eduskuntaryhmä, edustaja Arhinmäki.

...me voimme olla sitä jatkossakin. — Kiitos.

14.45 **Paavo Arhinmäki vas** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Carunalta tuli toissa viikolla karu kirje sen asiakkaille: sähkönsiirtomaksut nousevat keskimäärin noin 30 prosenttia. Pääasiassa australialaisten ja kanadalaisten pääomasijoittajien omistama Caruna rahastaa monopolivoittoja, ja maksajina on 600 000 suomalaista sähkön tarvitсия. Ja alleviivatakseen tätä vedätystä ruiskukansinisellä kynällä Caruna kiertää Suomen veroja ja kierrättää rahansa veroparatiisiin. Carunan toinen pääomistaja, australialainen First State Investments, kehuu mainosvideossaan, että sen strategia on sijoittaa monopoleihin ja tehdä niillä voittoa. Samainen pääomasijoittaja omistaa nykyään myös Suomen viestintäverkkomonopoli Digitan. Australialaiset siis rahastavat meitä suomalaisia niin sähkönsiirrosta kuin television katselusta. On kummallista, ettei sellainen liiketoiminta, joka perustuu kansallisomaisuutemme hallintaan ja ylläpitoon ja joka on kannattavaa ulkomaalaisille ostajille, ole riittävän kannattavaa suomalaisille myyjille, jotta he pitäisivät yhtiöiden ja erilaisten sähkö- ja viestintäverkkojen strategisen omistuksen kotimaisissa käsissä. Perusinfra on pidettävä kotimaisessa, mieluiten julkisessa, omistuksessa. Herää kysymys, mikä on Metsähallituksen kaavaillun yhtiöittämisen jälkeen esimerkiksi metsiemme ja vesiemme kohtalo tulevaisuudessa.

Arvoisa rouva puhemies! Valtionyhtiöt ovat luoneet työtä ja vaurautta suomalaiseen yhteiskuntaan. Viimeisen kahdenkymmen vuoden aikana tätä kansallisomaisuuttamme on hävitetty kiihtyvään tahtiin. Voittajina ovat olleet ulkomaalaiset pelurit. Valtionyhtiöitä on yksityistetty alehintaan, taitamattomasti ja valtion etujen vastaisesti. Surullisin esimerkki on Fortumin kohtalo. Valtio myi 37 prosenttia Fortumin osakkeista. Niistä lähes puolet meni suunnatuilla osakemyynneillä suoraan ulkomaalaisille ostajille. Jos Fortumin osakkeita ei olisi myyty, sen osingot olisivat tulleet kokonaisuudessaan Suomen valtiolle ja valtio olisi saanut tähän päivään mennessä yli kolme kertaa enemmän tuloja Fortumista ja Neste Oilista kuin valtio sai yksityistämismyynnistä, ja koko Fortum ja koko Neste Oil olisivat sen lisäksi edelleen kansallisomaisuuttamme. Autokatsastus myytiin vuonna 2003 yksityisille 59 miljoonalla eurolla. Kolme vuotta myöhemmin yritys myytiin eteenpäin ulkomaalaisille pääomasijoittajille useilla sadoilla miljoonilla euroilla. Autonsa katsastukseen vievä näkee tämän laskussaan. Tätä tarkoitin sillä, kun sanoin, että valtio on toiminut valtionyhtiöiden yksityistämisessä taitamattomasti ja Suomen sekä suomalaisten etujen vastaisesti.

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

Arvoisa rouva puhemies! Historia on hyvä tuntee, jotta voi tehdä parempia päätöksiä tulevaisuudessa. Herra pääministeri, te vastaatte valtionyhtiöiden omistajaohjauksesta. Olette kertonut hallituksen tuovan ensimmäisen vuosineljänneksen — eli finanssikapitalistien kielellä kvartaalin — aikana eduskunnan käsittelyyn valtioneuvoston tiedonannon omistajaohjauksesta. Iso kysymys onkin, aikooko Sipilän hallitus myydä kansallisomaisuuttamme alehintaan.

Valtionyhtiöiden synnyttämisessä Maalaisliitto, nykyinen Suomen Keskusta, on ollut avainasemassa. Keväällä uusissa omistajapolitiikan linjauksissa ratkaistaan meidän kansallisomaisuutemme kohtalo. Nyt on asetettava keskustan puheenjohtajalle, pääministeri Sipilälle, kova kysymys: onko maallamme malttia vaurastua? (Eduskunnasta: On!) Vasemmistoliiton mielestä vanhoista virheistä on syytä ottaa opiksi. Sen, mikä kannattaa Suomessa ulkomaalaisille pääomasijoittajille, on oltava kannattavaa ja omistamisen arvoista myös meille itsellemme. Kansallisomaisuuttamme ei pidä enää yksityistää ulkomaalaisille sijoittajille — vai mitä, pääministeri Sipilä?

14.51 **Carl Haglund r** (ryhmäpuheenvuoro): Värderade fru talman, arvoisa rouva puhemies! År 2016 är i många avseenden helt avgörande för regeringens politik, och de facto med det samma för vårt lands framtid. Ekonomin är vårt främsta problem, och i praktiken främst sysselsättningen. Tyvärr är det ju så att regeringen Sipilä har hunnit med ganska många misslyckade försök vad det främsta flaggskeppet beträffar, det vill säga det så kallade samhällsfördraget, yhteiskuntasopimus. Nu ska vi hoppas att det här femte försöket faktiskt bär frukt, vi har inte råd att misslyckas längre. Här är det bara att önska regeringen lycka till.

Arvoisa puhemies! Samanaikaisesti, kun yhteiskuntasopimusta yritetään saada aikaiseksi, on käynnissä valtava uudistus, sote- ja aluehallintouudistus. Meidän eduskuntaryhmämme kuuluu tämän uudistuksen suurimpiin arvostelijoihin. Meidän vaihtoehtonamme olisi edelleen ollut kuntapohjainen ratkaisu. Nyt on vaarana, että potilasnäkökulma katoaa ja hallinto paisuu. Emme ole vakuuttuneita siitä, että tämä ratkaisu parantaa suomalaisten terveyttä tai hyvinvointia. Sen sijaan on aivan selvää, että saadaan lisää hallintoa. Jää nähtäväksi, mitä tästä seuraa. Pahimmassa tapauksessa sairaaloita lakkautetaan, lähipalvelut katoavat ja kustannukset karkaavat käsistä. Toivottavasti näin ei käy.

Värderade talman! Ni har hört vår riksdagsgrupp tala om flyktingfrågan många gånger tidigare och frågan kommer att fortsätta vara viktig.

Te, herra pääministeri, puhuitte tänään erittäin hyvin turvapaikkatilanteesta — kiitos sanoistanne. Toivotaan, että saataisiin myös hyviä tekoja. Meidän eduskuntaryhmämme on peräänkuuluttanut konkreettisia tekoja, joilla muun muassa saataisiin turvapaikanhakijat töihin. Olemme myös esittäneet teille konkreettisia esityksiä siitä, miten tämä voisi tapahtua, ja uskon, että olemme kaikki sitä mieltä, että tämä olisi hyvä tapa saada nämä ihmiset osaksi meidän yhteiskuntaamme. Toistaiseksi teidän tekonne ovat loistaneet poissaolollaan, ja niitä jäädään odottamaan — puhutaan sellaisista asioista kuin että meillä on ulkomaalaisen työvoiman tarveharkinta, meidän pitää saada näille ihmisille pankkitilit, pitää saada heille henkilökortti ynnä muuta, että saamme nämä konkreettiset asiat eteenpäin.

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

Sen valossa, mitä te, herra pääministeri, sanoitte, on myös yllättävää, että perheenyhdistämisasiat ovat hallituksen agendalla.

Det är alldeles klart att familjeåterförening är en mänsklig rättighet. Vi ställer oss mycket kritiska till de planer regeringen nu har att skärpa de här reglerna. Det är inte heller i linje med det vad ni, statsministern, just sade om det principiella kring situationen kring flyktingar. Däremot så förtjänar ni nog ett tack för det faktum att ni under veckoslutet talade för en höjd flyktingkvot. Det är en god förbättring i regeringens flyktingpolitik.

Arvoisa rouva puhemies! Tähän lopuksi pari sanaa Euroopan tilanteesta: Te, herra pääministeri, puhuitte oikein hyvin ja viisaasti Euroopan tilanteesta, ja tilanne on kieltämättä aika huolestuttava lähinnä Ison-Britannian tilanteen ja tämän turvapaikkakriisin myötä. Tänä syksynä hallituksen niin sanottu eurooppapoliittinen linja on ainakin näin sivusta seuraajan näkökulmasta ollut hieman hakusessa, on eri asioissa ollut vähän ailahtelevia lausuntoja eri ministereiltä, ja ainakin minulle on jäänyt täysin auki, mikä se teidän iso visionne tai linjanne on. On myös selvää, että nämä tulevat kuukaudet tulevat vaatimaan linjakasta toimintaa, jotta voidaan varmistaa, että Suomi on aktiivinen toimija Eurooppa-kentällä sen sijaan, että vain seurataan sivusta, kun muut tekevät, ja sitten valitetaan täällä Suomen päässä. Hyvä esimerkki, tai itse asiassa huono esimerkki, on Puolan tilanne, missä Puolan kehitys on harvinaisen huolestuttava: lehdistönvapaus on uhattuna, puututaan oikeuslaitokseen ja niin edelleen. Esimerkiksi tässä asiassa hallituksen linja on jäänyt epäselväksi, jos lehdistön kommentteihin on uskominen. Tämä ei ole hyvä asia, varsinkaan tässä vakavassa tilanteessa, ja toivonkin, että saatte tämän linjan kuntoon, ottaen huomioon, miten periaatteellisia kysymyksiä nyt on pöydällä.

Fru talman, arvoisa rouva puhemies! Nyt tarvitaan viisasta politiikkaa. Pääministerin puheessa oli paljon viisaita linjauksia, mutta tarvitaan myös tekoja: tekoja, joilla saadaan esimerkiksi turvapaikanhakijat töihin, ja tekoja, joilla saadaan suomalaisille töitä, taloutta uudistettua ja eurooppapolitiikan linjaa kuntoon. On vain toivotettava teille, herra pääministeri, oikein paljon onnea, sitä tarvitaan tänä vaikeana keväänä. — Tack ska ni ha.

14.56 Sari Essayah kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä vuosi tulee olemaan vaikea niille suomalaisille, jotka kärsivät työttömyydestä, sairauksista tai sinnittelevät pienten eläkkeiden turvin tai yrittävät elättää perheensä ja lapsensa niukoilla tuloilla. Alkanut vuosi on vaikea kaikille sotaa ja vainoa pakeneville. Se on haasteellinen turvallisuudesta vastaaville viranomaisille. Haasteita riittää myös niillä virkamiehillä, jotka on pistetty parsimaan kasaan hallituksen kyhäelmä sote-uudistukseksi.

Talouden pitkäaikainen taantuma on johtamassa suurtyöttömyyteen. Talouskasvun aikaansaaminen ja sitä kautta työllisyyden parantaminen on keskeinen tavoite tälle vuodelle. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä peräänkuuluttaa konkreettisia ja nopeita toimenpiteitä, joilla parannetaan työllisyyden ja yrittäjyyden edellytyksiä. Olemme esittäneet panostuksia työllisyysmäärärahoihin ja uusien yrittäjien starttirahoihin. Olemme esittäneet yrittäjävähennystä ja lisäpanostuksia koulutukseen, tutkimukseen ja kehitykseen. Olemme myös ehdottaneet ansiopäivärahan viimeisen 100 päivän käyttöä kannustavasti palkkatuen tai starttirahojen muodossa. Myös oppisopimusta tulee pikaisesti uudistaa, jotta siitä muodostuu houkutteleva väylä työelämään niin nuorelle, ammatinvaihtajalle, maahanmuuttajalle kuin mahdollisuuden tarjoavalle yritykselle. Lisäksi uusien työpaikkojen synnyn ja

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

kilpailukyvyn parantumisen takia aivan keskeistä olisi saada paikallisen sopimisen lainsäädäntöä eteenpäin.

Arvoisa rouva puhemies! Tarvitsemme uudistusta, jolla turvataan kattavat ja yhdenmukaiset sosiaali- ja terveystalvet koko maassa. Uudistus olisi pitänyt toteuttaa niin, että olisi etsitty optimaalinen malli sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämiseksi ja tuottamiseksi. Sen sijaan hallituspuolueet halusivat luoda sekavan maakuntamallin, johon nyt yritetään keinotekoisesti yhdistää sote-talvet. (Markku Rossi: Kokoava malli!) Vielä ei ole myöhäistä ottaa järki käteen ja muokata mallia asiantuntijoiden esittämään suuntaan.

Arvoisa rouva puhemies! Tasavallan presidentti otti vahvasti kantaa pakolaiskriisin syihin ja seurauksiin. On aivan totta, että toistemme syyllistäminen ja riitely ei ratkaise niitä ongelmia, mitä hallitsematon maahanmuutto aiheuttaa. Näiden tosiasioiden tunnustaminen ei ole rasismia. KD:n linja on ollut johdonmukainen tässä asiassa. Pakolaisia pitää auttaa paremmin lähtömaiden lähellä, siksi humanitäarisestä avusta ja kehitysavusta leikkaaminen on todella lyhytnäköistä. Turvapaikanhakijoiden sisäiset siirtelyt EU:n sisällä eivät ole ratkaisu. Sen sijaan kiintiöpakolaisjärjestelmää tulee kehittää ja laittomat maahantulot estää. Turvallisuushkiin tulee suhtautua vakavasti, eikä ongelmia saa lakaista maton alle. Kristillisdemokraatit ovat esittäneet omat vaihtoehdotnsa hallituksen EU-politiikan linjauksiin eduskunnan suuressa valiokunnassa, mutta olemme jääneet kerta toisensa jälkeen yksin. Aiomme edelleen tarjota selkeää vaihtoehtoa hallituksen EU-linjauksille ja maahanmuuttopolitiikalle.

Ärade fru talman! Finländarna är oroliga inför framtiden. Hur man ska få ekonomin att gå runt är en av de stora frågorna. Regeringens åtgärder har slagit hårt speciellt mot små- och medelinkomsttagare.

Verojen ja maksujen korotukset, asumisen kallistuminen ja alati paheneva uhka työttömyydestä huolettavat kansalaisia. Kuin viimeisenä niittinä hallitus ilmoitti aikeistaan nostaa päivähoitomaksuja merkittävästi. Meillä kaikilla on yhteinen huoli siitä, ettemme jättäisi lapsillemme liian suurta velkataakkaa. Hallituksen harjoittama politiikka johtaa siihen, että meillä on tulevaisuudessa yhä vähemmän niitä lapsia, joille velkaa ylipäättään voi edes jättää.

Kristillisdemokraatit odottavat hallitukselta uudenlaista otetta. Lapsiperheet, pienyritykset ja yhteiskunnan heikommassa asemassa olevat jäsenet pitää ottaa päätöksenteossa paremmin huomioon.

Puhemies Maria Lohela: Sitten siirrytään debattiin. Pyydän niitä edustajia, jotka haluat osallistua keskusteluun, ilmoittautumaan.

Otetaan tähän alkuun yksi kierros ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä 2 minuutin puheenvuoroilla, sitten siirrytään minuutin puheenvuoroihin. Kehotan ihan jokaista edustajaa pitäytymään siinä määrättyssä aikarajassa, koska säännöt ovat samat kaikille ja siten ehditään ottamaan mahdollisimman monta puheenvuoroa.

15.02 **Matti Vanhanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äsken säästin omaa aikaani. (Naurua) — Äskeisellä kierroksella oppositio nosti itse esille tämän Caruna-kysymyksen ja valtionyhtiöpolitiikan. Se on varmasti tällä kaudella esillä. Edustaja Arhinmäki tuossa sanoi hyvin, että historia on hyvä tuntee. Jos viimeiset 20 vuotta otetaan tar-

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

kastelujaksoksi, niin itse asiassa minulla on se käsitys, että Lipposen kakkoshallituksen aikana, niissä oloissa, myytiin valtionyhtiöiden omaisuutta enemmän kuin muut hallitukset ovat myyneet yhteensä. Te olitte siinä hallituksessa mukana. En moralisoi sitä jälkeinpäin, mutta tämä on se fakta. Ja samoin edellinen hallitus teki tämän Caruna-päätöksen (Eduskunnasta: Oho!) — tai edellisen hallituksen aikana tehtiin tämä Caruna-päätös, jos ollaan tarkkoina. Minusta itse asiassa, näillä vanhoilla esimerkeillä, virheet on hyvä tunnustaa, ne on tehty omassa ajassa, mutta ei niillä pidä ennakoita tämän kauden valtionyhtiöpolitiikkaa ja omistajapolitiikkaa.

Myös hallitus on linjannut viisaalla tavalla sen, että kun meillä on erilaista omistusta myös näissä valtionyhtiöissä ja muussa valtion omaisuudessa, niin käytetään hyväksi sellaista omaisuutta, joka ei ole strategista, jota ei ole valtion välttämätöntä omistaa, joka ei ole tämmöistä monopoliomaisuutta, ja muutetaan sitä omaisuutta aktiivisempaan tarkoitukseen — työllistämisen ja yrittäjyyden edellytysten parantamiseen, digitalisuuden edistämiseen — ja annetaan tässä hallitukselle mahdollisuus käyttää rohkeasti tätä reserviä, joka meillä onneksi on olemassa.

15.04 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Useat puheenvuorot puhuivat yhteishengestä, tulevaisuudenuskosta ja toivosta — ja yksi Carunasta. Aloitan tästä viimeisestä aiheesta.

Perussuomalaiset silloin edellisellä vaalikaudella hyvin paljon varoittivat tästä ratkaisusta, mikä silloin päädyttiin tekemään, ja nimenomaan tästä tilanteesta, jossa nyt ollaan. Yksityistä monopolia hyvin harvoin kannattaa tuoda julkisen monopolin sijaan. Tämä on jälleen kerran nyt todistettu. Me emme koskaan ole osallistuneet Suomen elintärkeän kansallisuusomaisuuden myyntiin emmekä siihen vastaisuudessakaan osallistu, varsinkaan alehintaan. (Markus Mustajärvi: Katsotaanpa keväällä!)

Mitä tulee sitten puheenvuoroihin yhteishengestä ja tulevaisuudenuskosta, on totta, että ajat ovat karneat ja hallitus joutuu tekemään kovia päätöksiä, joissa kieltämättä kaikkia etuuksia ei ole voitu suojella. Mutta ensimmäinen ja kaikkein tärkein periaate säilyy: mahdollisuuksien tasa-arvo Suomessa on tinkimätön. Ja sitä kautta, nimenomaan mahdollisuuksien kautta, syntyy toivo. Toisekseen, ketään ei jätetä jälkeen, ei yhtäkään ihmistä. Kaikki kuuluvat tähän yhteiseen suomalaiseen projektiin ja yhteiskuntaan. Siitä syntyy turva.

Työstä syntyy se hyvinvointi, jonka päälle koko hyvinvointiyhteiskunta valetaan. Ja isänmaallisuudesta syntyy se yhteishenki, jolla me yhdessä käänämme Suomen suunnan. Kaiken tausta ja perusta on meidän kykymme nyt uudistua tässä vaikeassa tilanteessa, kyky uudistaa meidän talouspolitiikkaamme, kyky uudistaa meidän maahanmuuttopolitiikkaamme, kyky tehdä sosiaali- ja terveysalan uudistus, kyky siirtyä nykypäivään ja vastata niihin haasteisiin, mitkä me itse olemme itsellemme silloin hyväksyneet, kun me liityimme EU:hun, avasimme taloutemme ja siirryimme tähän globaaliin maailmaan. Nyt meidän on siinä (Puhemies koputtaa) selvittävä, ja tämä hallitus pystyy... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

15.06 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Rinne toteasi omassa puheenvuorossaan, että paikallista sopimista ei tule tehdä millään uudella pakolailla. Tämä lausunto kyllä ihmetyttää, koska tässä paikallisessa sopimisessa on nimenomaan kyse mahdollistavasta mallista, että voidaan työpaikoilla sopia. Ainoa pakko, joka

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

siihen liittyy, on se, että henkilöstöedustajan asemaa kyllä lailla tullaan vahvistamaan. Ja se on minusta erittäin hyvä asia, että henkilöstöedustajan asemaa siellä vahvistetaan, jotta on edellytykset aidosti siellä paikallisesti sopia niistä asioista ja sitä kautta viedä suomalaista yhteiskuntaa eteenpäin, koska meidän taloudellinen tilanteemme on erittäin vaikea. Ja jos suomalaisilla työpaikoilla ei löydetä keinoja siinä, millä päästään vaikeuksien ylitse ja pärjätään kansainvälisessä kilpailussa, niin tämä koko kansakunta ei pärjää.

Annan tunnustusta edustaja Ihalaiselle siitä, että hän on pitänyt esillä sitä, että tämä kriisilauseke on tärkeä asia ja että silloin vaikeuksissa olevassa yrityksessä voidaan löytää tilapäisiä keinoja, joilla päästään yli. Ja toivon — niin kuin vielä huusinkin — että se on koko SDP:n näkemys, että olette tätä valmiita viemään eteenpäin.

Edustaja Niinistö sanoi: "Nyt ei ole aika pelotella ihmisiä Kreikan tiellä." Tuntuu, että oletteko ihan hirveän tarkasti nyt seurannut tätä talouden kehitystä viime aikoina, kun vuosikausia, vuodesta 2008 lähtien, me olemme toistakymmentä prosenttia valtion budjetista rahoittaneet ulkoisella velalla ja tänäkin vuonna noin 10 prosenttia. Että nyt jos me annamme sellaisen viestin, että tässä ikään kuin ei ole tosi kyseessä, niin me kyllä teemme aikamoisen karhunpalveluksen tuleville sukupolville ja suomalaiselle hyvinvointiyhteiskunnalle.

15.08 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP on kantanut koko viime syksyn ja itse asiassa pitempäänkin huolta siitä, että työmarkkinoita vakautetaan ennakkoivalla ja pitkäaikaisella matalaan palkkaratkaisuun perustuvalla työmarkkinaratkaisulla. Tästä olemme kantaneet huolta ja tarjonneet muun muassa edustaja Ihalaista, jota edustaja Satonen äsken kehui, tähän auttamaan tätä tilannetta, sen ratkaisun löytämistä, jos ei se osapuolten kesken aivan löydy.

Tässä on ollut huolen paikka siinä mielessä, että hallitus on omalla toiminnallaan, pakkolaeilla, kilpailukyypaketiksi kutsumallaan lakipaketilla, myrkyttänyt ilmapiiriä työmarkkinaneuvotteluissa ja estänyt itse asiassa asioitten etenemistä ja synnyttänyt epäluuloa ja epäluottamusta tuolla työmarkkinajärjestöjen keskuudessa. Ihan samalla tavalla minä pelkään nyt, että tästä paikallisesta sopimisesta saattaa löytyä tällainen riski, että sillä myrkytetään tätä työmarkkinaneuvottelujen ilmapiiriä. Valtiovarainministeri Alexander Stubb on todennut, että tarvitaan tällaisia perälautaa, lainsäädännöllistä perälautaa. Minä en ole kyllä keksinyt eivätkä sosialidemokraatit tätä pakkolakia tähän liittyen. Ja perussuomalainen oikeus- ja työministeri Jari Lindström on todennut 6. helmikuuta tänä vuonna, että hän kannattaa vapaaehtoisuutta, ei lakisäätteistä pakkoa. Täältä se löytyy, arvoisa edustaja Satonen, tämä hallituksen pakkolakiprosessin pohja.

Toivon, että hallitus ei tätä prosessia nyt sotke sillä, että tulee uusi pakkolaki perustaksi tänne paikallisen sopimisen pohjalle. Toivon, että tuolla neuvottelupöydässä kyetään edistymään sillä tavalla, että löydetään palkkaratkaisu, jolla sitä pitkäaikaista kilpailukykyä vahvistetaan ja saadaan monien asiantuntijoiden mukaan kaikista paras vaihtoehto, ratkaisu tähän tilanteeseen.

15.10 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme monin tavoin isojen valintojen edessä tänä vuonna, ja ensi vuonna tiedetään paljon enemmän siitä, miten suomalainen yhteiskunta yhdessä pystyy ratkomaan nämä haasteet, jotka meillä on nyt edessä.

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

Olen nähnyt, että hallituksella on ollut keinovalikoimassaan vähän kahdenlaisia keinoja, joista tähän mennessä ovat toteutuneet ne, joissa hallitus on painottanut tätä kovaa leikkauspolitiikkaa. Nyt meillä on irtisanomisia yliopistoissa. Yliopistoissa jopa yli 1 000 ihmistä joutuu pelkästään kahdesta yliopistosta lähtemään, Aalto-yliopistosta ja Helsingin yliopistosta. Arvioidaan, että yhteensä jopa 5 000 ihmistä vähennetään. Tämä heikentää luottamusta siihen, että Suomi nousee ja että Suomessa panostetaan osaamiseen, teknologiaan ja sieltä tulevaan talouskasvuun. Samaa huolta tulee sitten näitten pakkolakien kautta ihmisille, epävarmuutta työelämään ja epävarmuutta siitä, että hallitus haluaa koota laajoja joukkoja uudistuksiin, ottaa ihmiset mukaan, ottaa työmarkkinajärjestöt mukaan.

Toinen tie olisi se pehmeiden, inhimillisten uudistusten tie. Oikeastaan tässä haluaisinkin kuulla pääministeriltä nyt vastauksia. Oli hyvä, että jäädytite pakkolakien valmistelun. Oli hyvä, että annatte työmarkkinajärjestöille mahdollisuuden. Haluaisin kysyä, mistä voisi koostua se ratkaisu, joka teille kelpaisi, jossa painotettaisiin esimerkiksi enemmän palkkamalltia kuin näitä sairauspäivärahojen leikkauksia, palkkojen leikkauksia. Voisiko sellainen malli käydä?

Sitten toivoisin, että kun on nämä isot uudistukset — sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, perustulokokeilu — niin meillä olisi malttia uudistaa hyvinvointiyhteiskuntaa niin, että autetaan ihmisiä, eikä niin, että taas uhataan lisäleikkauksilla, niin kuin valtiovarainministeri sanoi, että saattaa keväällä tulla lisäleikkauksia. OECD ja talouspolitiikan asiantuntijat ovat nähneet kuitenkin, että esimerkiksi koulutusleikkaukset ovat haitallisia talouskasvulle. Nyt pitäisi saada näitä uudistuksia, joilla (Ben Zyskowitz: Mistäköhän te olisitte leikannut?) elinkeinoelämä kasvaa, eikä vain puhua leikkauksista. Kumpaa te painotatte, uudistuksia vai leikkauksia?

15.12 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Vanhanen kiinnitti aivan oikeaan lauseeseen huomiota: virheistä pitää oppia, jotta pystytään tekemään paremmin. Sen vuoksi nostin viimeisen 20 vuoden aikana epäonnistuneet yksityistämispromessit esille. Silloin valtion neuvonantajina toimivat omaa ja sijoittajien etua ajaneet Björn Wahlroos Mandatumista tai Peter Fagernäs Conventumista sekä pääasiassa yhdysvaltalaiset investointipankit. Niitä kauppvoja nyt kaikki suomalaiset varmasti katuvat.

Joulukuussa 2013 Jyrki Kataisen hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta antoi käytännössä valtionyhtiö Fortumille luvan myydä sähköverkkonsa. Vasemmistoliiton edustajana esitin, ettei Fortumin sähköverkoja saisi myydä ulkomaalaisille pääomasijoittajille. Pidin niitä strategisesti tärkeänä kansallisuusomaisuutena, ja yksityisille markkinoille ei pitäisi antaa luonnollisia monopoleja. Valitettavasti siinä varoittelussa ja siinä esityksessä olin valitettavan oikeassa, niin kuin nyt historia on näyttänyt.

Arvoisa rouva puhemies! Ainakin virkamieskunnassa näyttää olevan kovia myyntihaluja. Eilen omistajaohjausosaston osastopäällikkö Eero Heliövaara Ylen haastattelussa valitelti valtiolla olevan paljon laiskaa pääomaa. Kyllä voi sanoa, että vielä laiskemmaksi se muuttuu joutuessaan finanssituotteen muodossa laiskoille ulkomaalaisille sijoittajille. Sen vuoksi nostinkin tämän ykkösteemaksi ja puutuun tähän, nimittäin lypsävää lehmää ei kannata teurastaa. Meidän valtionyhtiöt tuottavat osinkotuloja vuodesta toiseen, mutta kun ne kerran myydään, osinkotuloja ei enää tule. Tässä tilanteessa erityisesti, kun valtio saa miinuskorolla velkaa, on aivan sulaa hulluutta myydä tuottavia yhtiöitä valtionvelan lyhentämiseen.

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

15.14 **Carl Haglund r** (vastauspuheenvuoro): Fru talman! Först några ord om det här med statens ägande.

Valtion omistuksesta: Te, herra pääministeri, totesitte, että hallitus tässä pohtii nyt eri yhtiöiden myymistä, ja se varmaan vaatii aika tarkkaa pohdintaa, ei vain tämän Carunan valossa vaan etenkin ehkä sen valossa, mihin ne rahat laitetaan. Edustaja Vanhanen totesi, että ne pannaan paremmin töihin. Silloin pitää kyllä olla vakuuttunut siitä, että nämä kärkihankkeet ynnä muut, mihin olette näitä rahoja laittamassa, oikeasti toimivat ja tuottavat. Itseäni te ette ole vielä onnistuneet siinä vakuuttamaan, mutta suhtaudun ennakkoluulottomasti tähän. Mutta teillä on kyllä aika kova vakuuttamisen paikka tämänkin keskustelun valossa.

Pari sanaa sitten näistä turvapaikanhakijoista: Herra pääministeri puhui näistä aikaisemmin. Haluaisin tosi mielelläni teiltä kuulla nyt, mitä konkreettisia toimenpiteitä hallituksella on nyt suunnitelmissaan, jotta saadaan nämä ihmiset töihin tekemään jotain järkevää, koska se, että he vain ovat siellä vastaanottokeskuksissa, ei auta ketään ja se ei vie meidän yhteiskuntaamme eteenpäin. Nyt pitää ryhtyä johonkin konkreettiseen.

Sitten pari sanaa vielä koulutuksesta: Kokoomus puhui hyvin kauniisti koulutuksesta. Yhdyn ihan kaikkeen paitsi teidän toimenpiteisiinne, (Naurua) jotka eivät ollenkaan vastaa, edustaja Satonen, sitä, mitä te teette. Te olette joutuneet perumaan aika monia toimenpiteitä, ja muun muassa Elinkeinoelämän keskusliiton Alahuhta puhui viisaasti tässä pari päivää sitten siitä, miten haitallisia nämä koulutusleikkaukset ovat. Haluan vain muistuttaa teitä siellä hallituksen aitiossa siitä, että esimerkiksi RKP:n vaihtoehtobudjetti osoittaa, että niitä koulutusleikkauksia ei tarvitse tässä laajuudessa tehdä ja silti voidaan saada se budjetti tasapainottumaan hyvällä tavalla. Sen takia tässä on kyllä myös arvovalinnoista kyse. Te olette tehneet oman arvovalintanne, ja äänestäjät sitten tekevät omia johtopäätöksiään.

15.16 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Korvamadoksi sanotaan sellaista kappaletta, joka jää soimaan vielä kuulemisen jälkeenkin. "Suomi kuntoon, Suomi kuntoon" oli yksi tällainen viime kevään laulu, ja täytyy toivoa, että sen laulun sanoma mitä pikimminkin alkaisi toteutua. Suomi ei nimittäin tule tällä menolla kuntoon. Ikävä kyllä, kansa jakautuu nyt hyvin vahvasti kahtia.

Kristillisdemokraatit ovat huolissaan siitä, että pienituloisten, eläkeläisten, lapsiperheiden ja työttömien tilanne on heikentynyt koko ajan. Jotta näihin rajuihin leikkauksiin ei edelleen jouduttaisi, koko maan taloudessa on nyt ehdottomasti keskityttävä uusien työpaikkojen syntymiseen. Kasvavia yrityksiä syntyy ainoastaan innovaatioiden varaan, ja siinä mielessä onkin hyvin hämmäntävää ollut seurata sitä, millä tavalla hallitus on leikannut nimenomaan juuri tutkimusmäärärahoista, millä tavalla yliopistot on pakotettu mittaviin irtisanomisiin ja millä tavalla jopa sieltä peruskoulutuksesta, varhaiskasvatuksesta lähtien koulutuksen laatua ollaan heikentämässä. (Ben Zyskowiec: Mistä te olisitte säästäneet?)

Arvoisa rouva puhemies! 90-luvulla Suomi selvisi lamasta juuri sillä, että me panostimme tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Hallitus on esitellyt omat kärkihankkeensa, ja onkin todella toivottavaa, että sieltä löytyy nyt niitä kultajyviä, joiden varaan Suomen tulevaisuutta voidaan lähteä rakentamaan. Olisin kuitenkin halunnut kuulla vielä pääministeriltä näkemyksiä siitä, millä tavalla tässä tilanteessa estetään kansan syvä kahtiajakautuminen,

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

että köyhät eivät edelleenkin köyhtyisi vaan kaikki saisivat kokea arvokasta arkea tässä meidän isänmaassamme.

Puhemies Maria Lohela: Siirrymme minuutin puheenvuoroihin.

15.18 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viime syksynä oppositio esitti huolen siitä, että mikäli hallitus ei muuta sen talous- ja työllisyyslinjaa enemmän työllisyyttä tukevaan ja tasapuolisempaan suuntaan, niin on riskinä, että hallitus ajautuu lisäleikkauksiin tulevana keväänä. Arvoisa puhemies, nyt näyttää siltä, että näin on käymässä. Valtiovarainministeri Stubb on sanonut, että hallituksella on edessään lisäleikkaukset.

Itse asiassa näyttää siltä, että tähän on havahduttu muualtakin kuin oppositiosta. "Hallitus ei ole saanut otettua riittävän ripeitä askeleita talouden ja työllisyyden kohentamiseksi. Hallitus ei ole kaikissa toimissa oikein onnistunut, sillä tavalla, että se näkyisi nyt nopeasti talouden ja työllisyyden kohentumisessa." Näin totesi keskustataustainen varapuhemies Pekkarinen jo ennen joulua. (Puhemies koputtaa) Nyt, arvoisa pääministeri, kannattaisi hallitusohjelmaa tarkistaa työllistävämpään suuntaan. Esitämme, että otetaan käyttöön Rinteen malli, Emu-puskurit. Oletteko valmiita tähän?

15.19 **Outi Alanko-Kahiluoto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Työllisyyskehitys on Suomessa edelleen ollut hyvin heikkoa. Pitkäaikaistyöttömyys on pahentunut, ja hallitus on omilla toimillaan pahentanut työttömien tilannetta. Muun muassa juuri ennen joulua säädetty työttömyysturvalaki on vaikeuttanut pätkätyöntekijöiden, silpputyöntekijöiden, freelancereiden työllistymistä. 191-sivuinen ohjeistus ei ole helpottanut tuon epäselvän lain tulkintaa, ja kuulemani mukaan silpputyöntekijät eivät uskalla ottaa työtä vastaan, kun pelkäävät keikkatyön tekemisen vievän oikeuden työttömyysturvaan kokonaan. Niinpä hallitukselta kaivattaisiin konkreettisia keinoja työllisyyden parantamiseksi, kannustavuuden parantamiseksi, ja kysymys kuuluu: koska te lunastatte lupauksenne siitä, että esimerkiksi ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa (Puhemies koputtaa) voisi käyttää starttirahan tapaan tai että... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

15.21 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Herra pääministeri, te kiinnititte puheessanne huomiota ikääntyvän yhteiskunnan haasteisiin. Vanhustenhoito tuntuu olevan kestopuheenaihe meillä Suomessa, ja suurin ongelma näyttää olevan se, että laitospaikkoja ei saada tarpeeksi ajoissa ja niitä ei ole riittävästi. Omaiset ovat äärimmäisen huolissaan vanhusten pärjäämisestä kotihoidon turvin, ja monet puhuvat jopa heitteillejätöstä.

Minä vietin itse tammikuussa yhden yön Riihimäen kotihoidon yöpartiossa ja yhdyn kyllä näiden omaisten huoleen. En ole ollenkaan vakuuttunut siitä, että kaikki vanhukset haluavat elää yksin omassa kodissaan niin kauan kuin on mahdollista. Kodeissa asuu nyt jo vanhuksia, joiden "niin kauan kuin on mahdollista" on jo mennyt. Monen yksin asuvan vanhuksen paikka ei ole enää kotona vaan turvassa hoitokodissa.

Arvoisa puhemies! Viime hallituskaudella vanhustenhoidon painopistettä siirrettiin kotihoidon suuntaan, mutta kotihoitoa ei ole kehitetty siinä samassa ajassa kuin laitoshoidon

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

on ajettu alas. (Puhemies koputtaa) Siksi haluan kysyä: mitä hallitus aikoo tehdä tämän asian hyväksi?

15.22 **Anna-Maja Henriksson r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Tuleva kevät on tärkeä hallitukselle, Suomelle ja meille kaikille suomalaisille. Maamme on kokonaisuus, joka ei pelkästään muodostu pääkaupunkiseudusta ja maaseudusta vaan paljon, paljon muusta. Siksi hallituksen pitäisi toimissaan näyttää, että se välittää ja kuuntelee kaikkia ja että siitä, mistä on sovittu, pidetään kiinni. Muuten luottamus heikkenee, ja valitettavasti näin on jo päässyt tapahtumaan.

Viime lauantaina vietimme saamelaisten kansallispäivää, emmekä niin mukavissa merkeissä. Hallitus on kylmänviileästi poistanut saamelaisten osallistumisoikeutta koskevat pykälät uudesta Metsähallitus-laista, ja tämä ei herätä luottamusta, päinvastoin.

Värderade talman! Vad gäller landskapet Åland så har regeringen Sipilä nu svikit landskapet då det gäller den redan överenskomna frågan om vindkraften. På Åland skapar det här givetvis ett stort missnöje och förtroendet gentemot riket och regeringen har skadats. Och vad gäller Kvarckentrafiken, värderade statsminister, vi hoppas att man skulle inse att här finns möjligheter att skapa jobb och tillväxt. Ta den möjligheten.

15.23 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen talouspoliittiset päätökset ja säästölinjaukset herättivät kovaa keskustelua koko syksyn ajan. Yhteiskuntasopimusneuvottelut jatkuivat ja lopuivat useampaan otteeseen, ja hallituksen sote-ratkaisu syntyi hyvin dramaattisten käännteiden jälkeen. Monet niistä teemoista, jotka puhuttivat viime syksynä, tulevat olemaan vahvasti esillä myös tämän kevään aikana, ja itse näen tärkeimpänä asiana, että yhteiskuntasopimus saadaan aikaiseksi.

Herra pääministeri, uudenvuodentervehdyksenne kirjoititte, että 10 miljardin euron kestävyysvaje on tarkoitus kuroa umpeen tämän hallituskauden aikana. Kaudesta on jo melkein vuosi kulunut, ja kello käy. Mikä on hallituksen rehellinen tilanearvio? Yllättekö tähän kovaan tavoitteeseen, vai onko niin, että lisäleikkauslistat ovat jo valmisteilla?

15.24 **Maria Guzenina sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on rankattu eri kansainvälisissä selvityksissä maailman kilpailukykyisimpien maiden joukkoon. Lähtökohtana meillä jos kellä on kaikki edellytykset nousta tästä hyvin vaikeasta tilanteesta. Meidän menestyksemme resepti on ollut tähän asti hyvin selkeä: naisten ja miesten välinen tasa-arvo, lasten pääsy laadukkaaseen päivähoidon ja koulutusjärjestelmään taustasta riippumatta, turvaverkko sitä tarvitseville ja yleinen luottamus yhteiskunnan toimivuuteen. Ei ihme, että kansalaisia nyt ahdistaa, nimittäin näillä hallituksen lääkkeillä ei Suomea olisi sotien jälkeen nostettu edes idänkaupan tuella. Sote-uudistuksesta on tehty keskustan kallis, valtapolitiikan tarpeita palveleva maakuntahallintouudistus, sivistyspuoluekokoomuksen valvovan silmän alla leikataan koulutuksesta nuorten ja koko Suomen tulevaisuuden kustannuksella, päivähoidonratkaisulla ajetaan äitejä kotiin ja väitetään tämän auttavan talouden rattaiden pyörimistä. Asiakasmaksuja korotetaan, vaikka ostovoimaa pitäisi lisätä. (Puhemies koputtaa) Keskustalainen siltarumpupolitiikka (Puhemies: Edustaja, aika täynnä!) on taas voimissaan. [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

15.25 **Jukka Gustafsson sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri käytti monella tapaa rakentavan, hyvän puheenvuoron. Mutta olin pettynyt, että pääministerin korviin eivät olleet kantautuneet nyt keskustan alkiolaisten toiveet ja puheenvuorot. Lehdessänne puoluevaltuustonne puheenjohtaja Ovaska yhtyi myöskin opposition koulutuskritiikkiin. Arvatkaa, kuka sanoo seuraavaa: "Sellainen maa, joka ei kunnioita sivistystä ja tietämystä, ei pärjää." Tämän sanoo Pellervon taloustutkimuksen uusi johtaja, tohtori Iiro Jussila. Voisin luetella pitkän litanian maan huipputiedemiehiä, jotka ovat huolissaan tästä tilanteesta. Voitteko, herra pääministeri, ajatella, että nyt keväällä ihan oikeasti käytte koulutuksen ja tutkimuksen resursseihin kiinni ja annatte arvon meidän tiedemies- ja tutkijapiireille siinä, että nyt on menty rajan yli?

15.26 **Elsi Katainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt juuri kaikki asiat globaalista kotimaiseen vaikuttavat Suomen tilanteeseen ja ovat myös poikkeuksellisen tiiviisti kytköksissä toisiinsa. Siksin on välttämätöntä, että hallituksen talouspolitiikka ohjaavat nämä selkeät tavoitteet, suuret rakennemuutokset, joita tavoitellaan suoravii-
vaisesti, kuten nyt tehdäänkin.

Tällä hetkellä tuo pelätty Kreikan tie on vienyt ikään kuin perille, ihan sinne pohjalle saakka. Kreikkakin porskuttaa meitä edellä, siis tällä hetkellä. Lisäksi meitähän uhkaa edelleenkin se, että joudumme EU:n tiukempaan valvontaan.

Minä kysyisin pääministeriltä: Luottoluokittaja Moody's kuitenkin antoi meille edelleen kolmen A:n luokituksen. Onko se väärin arvioitu, vai onko niin, että ulkomaiset arvioijat luottavat edelleen siihen, että Suomen hallitus hoitaa nämä asiat kuntoon, kunhan pyytään näissä suunnitelmissa?

15.28 **Kimmo Kivelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvin monessa puheenvuorossa aivan oikein on kritisoitu koulutuksen leikkauksia. Tuskin tässä salissa on ketään, joka ei koe kipeänä näitä koulutuksen leikkauksia. Mutta vaihtoehtoa ei ole esitetty, mistä sitten leikattaisiin. (Välihuutoja)

Samanaikaisesti on kuitenkin muistettava, että esimerkiksi koko 2000-luvun ajan korkeakoulubudjetti on lähes tuplaantunut. Jotenkin kuvaavaa on, että esimerkiksi Helsingin yliopistossa, kun nämä rajut irtisanomiset toteutettiin, kaksi kolmasosaa on hallinnosta. Pari viikkoa sitten tapasin erään koko Suomen kansan tunteman näyttelijän, joka 70-luvulla opiskeli Teatterikorkeakoulussa. Hän kertoi, että 70-luvulla opiskelijamäärä oli jokseenkin sama kuin tänä päivänä, mutta silloin hallinnossa oli seitsemän ihmistä, tänä päivänä noin sata. Kyllähän tämä jotakin kertoo vinoutumista.

Arvoisa puhemies! Vielä haluan sanoa, että te, oppositio, meinaatte tehdä ihmeellistä fa-
kiiritemppua nyt. Te tunnutte olevan jälkiviisaita etukäteen.

15.29 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä salia aika usein hal-
litsee keskustelussa se, että ikään kuin ei olisi vaihtoehtojen mahdollisuutta. Sosialidemo-
kraattien vaihtoehtobudjetti rakentuu sillä tavalla, että se ottaa vähemmän velkaa kuin hal-
litus ottaa, yli 300 miljoonaa euroa, ei veroaste nouse. Käytetään sitä tuloelementtiä, josta
OECD ja tämä talouden arviointineuvosto ovat esittäneet samanlaisia suuntaviivoja, että
kannattaa käyttää tulopuolen elementtejä mukana.

On olemassa vaihtoehto, se on sosialidemokraattien vaihtoehtobudjetissa kerrottu. Se on
parempi vaihtoehto kuin hallituksen: se on oikeudenmukaisempi eläkeläisten näkökulmas-

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

ta, työttömien näkökulmasta, lapsiperheitten näkökulmasta, ja se ei leikkaa tulevaisuudesta eli koulutuksesta. (Eduskunnasta: Paljon puheita, vähän tekoja!)

15.30 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan tässä nyt menee suomalaisessa keskustelussa sekaisin vähän kaksi asiaa. Kun puhutaan Kreikan tiestä, niin pelotellaan, että meillä olisi semmoinen velkataakka, että nyt pitää hirveästi leikata tärkeistäkin asioista, jotta tästä selvitään. No, itse asiassa kansainvälisessä vertailussa meidän asemamme on edelleenkin suhteellisen hyvä siinä mielessä, että meidän velanhoidokustannuksemme ovat alhaisimmat 25 vuoteen ja me saamme velkaa halvalla korolla. Mutta meidän ongelmamme on talouskasvu, sen puute, työllisyysnäkökulma ja pitkän aikavälin kestävyysvaje. Silloin kannattaa miettiä pitkän aikavälin rakennemuutoksia, sopeuttaa niin, että saadaan säästöjä rakenneuudistuksilla ja luodaan talouskasvua.

Vihreät kannattavat perustulokokeilua, sote-uudistusta ja monia rakenneuudistuksia. Mutta meistä koulutuksesta leikkaaminen on juuri tulevaisuuden kasvusta ja työllisyydestä leikkaamista samoin kuin se, että varhaiskasvatusoikeutta rajoitetaan, että äidit joutuvat jäämään yhä enemmän kotiin eivätkä pääse työelämään. Nämä ovat kaikki takaperoista politiikkaa, joka ei luo kasvua vaan heikentää sitä, ja tämä on hallituksen ongelma.

15.31 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nämä opposition kohdistamat arvostelut säästöihin ovat aivan tällaista turhaa huutelua, kun ei rehellisesti olla valmiita kertomaan, mistä sen sijaan oltaisiin valmiita säästämään. (Hälinää) Tämä, mitä edustaja Rinne ja kumppanit täällä sanovat, että ei tarvitse säästää eikä tarvitse mitään muutakaan ikävää tehdä ja kaikille annetaan lisää rahaa ja hyvin menee ja kaikki voivat hyvin, on ihan tällaista huuhaata. (Jukka Gustafsson: Ei Rinne niin sanonut!) Ei hallitus näitä säästöjä tee niin kuin pahaa pahuuttaan tai ilkeyttään vaan todellakin sen takia, että me emme voi niiden miljardien päälle, joita tänä päivänä otetaan vuosittain — on jo useana vuotena otettu — velkaa tulevien suomalaisten piikkiin, ottaa vielä niitä satoja miljoonia, joita täällä vihreät ja demarit ja muut esittävät.

Mutta, rouva puhemies, nyt kun annatte opposition vastata, niin yksi kysymys minua askarruttaa tässä demareitten sote-mallissa. Emme mekään ole tästä maakuntahallinnosta niin innostuneita, mutta kun te vastustatte sitä, niin sanokaa, mikä on se hallinto, jonka päälle teidän sote-uudistuksenne tehdään, edustaja Rinne.

15.32 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä en ole millään tavalla arvostellut sitä keskustelua, joka täällä käydään talouspolitiikasta noin ylipäätään. Se, mikä hermostuttaa tässä keskustelussa, on se, että ikään kuin annetaan ymmärtää, ettei ole vaihtoehtoja ja ettei vaihtoehtoja ole esitetty.

Jos, edustaja Zyskowicz ja te muut, jotka hallituksesta arvioitte nyt SDP:n vaihtoehtobudjettia, tutustutte todellakin siihen paperiin, käynte läpi sen, niin tulette havaitsemaan sen, että siellä on nämä epämiellyttävät leikkaukset eläkeläisille, vanhuksille ja työttömille poistettu, siellä on koulutusleikkaukset poistettu. Siellä on kuitenkin 500 miljoonan euron edestä menoleikkauksia. Mutta siellä on myöskin tulopuolta käytetty hyväksi sillä tavalla, että saadaan syntymään valtiontalouden tasapaino. SDP:n vaihtoehto ottaa velkaa 330 miljoonaa vähemmän kuin hallituksen esitys. SDP:n ehdotus ei nosta veroastetta Suomessa.

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

15.33 **Antti Rantakangas kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Rine, teidän vaihtoehtobudjetissanne te esitte Sitran ja Suomen Pankin kuppaaamista, elikkä voi sanoa näin, että se oli pitkälle unelmahöttöä ja yhteiskunnan kansallisvarallisuuden myymistä.

Toinen kysymys, yhteiskuntasopimus: Teidän puheenvuoronne uskottavuutta olisi lisännyt se, jos te olisitte nyt asettunut kerrankin aidosti sen taakse. Te vain kerotte, että olette huolestuneita, mutta te olette koko ajan olleet taustalla kamppaamassa tätä sopimusta. (Välihuutoja sosialidemokraattien ryhmästä) Olisitte lähteneet sen taakse ja kertoneet, että te haluatte sen ja teette kaikkenne.

Kolmantena, omistajapolitiikasta: Entistä puheenjohtajaanne lainaten, kyllä tämä kätenpesuja on. Teidän näyttönnne oli Fortumin sähköverkon myynnissä, ja nyt te täällä opastatte hallitusta, miten omistajapolitiikkaa pitäisi hoitaa.

Ja neljänneksi tämä sote- ja maakuntauudistus: Te sanotte, että aloitetaan alusta, parlamentaarinen työryhmä. Teillä oli neljä vuotta avainministeri hoitamassa tätä asiaa. Ja mikä oli lopputulos? Täysi nolla. Eli näillä eväillä ei kyllä mennä eteenpäin.

15.34 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa edustaja Rantakankaan puheenvuorossa oli niin monta virhettä, että en yhden puheenvuoron aikana pysty kaikkia korjaamaan, (Naurua — Hälinää) mutta korjataan muutama. (Ben Zyskowitz: Edes yksi!)

Ensinnäkin edustaja Zyskowitzille — kun hän puhui jälleen kerran velasta — totean, että — minulla on täällä tilasto, josta nähdään, että kokoomus on hallituskausien aikana ottanut eniten kaikista suomalaisista puolueista velkaa, 99 miljardia euroa. (Välihuutoja)

Ja sitten, arvoisa puhemies, tästä yhteiskuntasopimuksesta: Me olemme viime syksynä tarjonneet monta kertaa yhteistyötä, olemme tarjonneet jopa sovittelijaa, Lauri Ihalaista, mutta hallitus on kerta toisensa jälkeen kieltäytynyt yhteistyöstä. Hallitus on kieltäytynyt yhteistyöstä ja avuista. Sen sijaan hallitus on nyt tuomassa uusia pakkolakeja, joista muun muassa työministeri itse totesi, että "kannatan TES-tietä, vapaaehtoisuus on aina pakkoa parempi vaihtoehto". Eli nyt kysyn: aiotteko tuoda uusia pakkolakeja? (Ben Zyskowitz: Vieläkään ei tullut vastausta kysymykseeni!)

15.35 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei tietenkään ole vain yhtä vaihtoehtoa politiikassa, vaikka edustaja Zyskowitz niin yrittää esittääkin. Esimerkiksi kun talouspolitiikan arviointineuvosto antoi oman raporttinsa, niin valtiovarainministeri Stubb ensimmäistä kertaa rehellisesti sanoi leikkauspolitiikasta: "Me teimme arvovalinnan." Se on arvovalinta siinä, että ei haluta esimerkiksi suurituloisilta kerätä enemmän verotuloja vaan mieluummin leikataan kaikkein pienituloisimmilta lapsiperheitä.

Mutta jotta me voimme pärjätä maana tulevaisuudessa, me tarvitsemme työpaikkoja ja me tarvitsemme kasvua. Ja mikä sitä synnyttää? Osaamistaso, koulutus, tutkimus, tuotekehittäminen. Ja mitä hallitus nyt tekee? Ampuu omaan polveen siinä, että meillä olisi tulevaisuudessa mahdollisuuksia, ei pelkästään siinä, että 4 000 ihmistä jää työttömäksi yliopistoilta, vaan siinä, että se jatkuu pitkälle tulevaisuuteen — meidän työllistämismahdollisuudet heikkenevät näillä koulutusleikkauksilla pitkälle tulevaisuuteen.

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

15.36 **Hanna Halmeenpää vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa pääministeri, palaan ensimmäisen puheenvuoronne alkuun. Tuo sammakkovertaus, jonka otitte esille, on myös hyvin tunnettu ja käytetty puhuttaessa ilmastonmuutoksesta. (Juha Sipilä: Kyllä!) Tänä vuonna tässä salissa keskusteltaneen myös hallituksen tulevasta, uudesta ilmasto- ja energiastategiasta ja sen linjauksista. Tällä hetkellä alan toimijoille, kansalaisille ja myös hyvin monelle meistä päättäjistä on hyvin epäselvää, mihin Suomen energiapolitiikka loppujen lopuksi pyrkii. Iso kuva on epäselvä, ja sitä on syytä vahvasti kirkastaa.

Tavoitekeskustelu on tietysti tärkeää, ja jotta sitä voitaisiin käydä analyttisesti ja läpinäkyvästi, haluaisinkin, että valintoja voitaisiin tehdä niin, että keskenään ristiriitaiset energiapolitiikan tavoitteet tunnustetaan ja tunnustetaan ja että energiakeskusteluissa esiintyviä perusolettamuksia jo ilmasto- ja energiapoliittisen selonteon valmisteluvaiheessa aukaistaan. Tuletteko te... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

15.37 **Carl Haglund r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä keskustelu paikallisesta sopimisesta on varsin mielenkiintoinen. Ainakin minä olen elänyt siinä käsitöksessä, että on laajasti tunnustettu se, että esimerkiksi Ruotsissa tämä järjestelmä toimii. Sehän perustuu luottamukseen. Nyt yhtäkkiä siitä maalataan jotain uutta pakkomörköä ja ei voida enää käydä järkevää keskustelua — tämän maan keskustelukulttuuri on varsin ihmeellinen. Pitää vain toivoa, että hallitus löytää sen luottamuksen työmarkkinoille ja pysytte sitä luomaan niin, että saadaan tässä aikaiseksi jotain, joka on kättä pidempää eikä vain jokin symboliteko, koska sitä ei tässä tarvita.

Mitä sitten tulee näihin vaihtoehtoihin, niin olisi tietenkin suotavaa, että esimerkiksi edustaja Zyskowicz lukisi muun muassa RKP:n vaihtoehtobudjetin, kun väitätte, että... (Ben Zyskowiczin välihuuto) — No, olette hyvin iloinen, kun pääsette taas puhumaan. (Ben Zyskowicz: Toivottavasti! — Naurua) Mutta lukekaa se ihmeessä, koska väitätte, ettei mitään muuta vaihtoehtoa ole kuin leikata. Olen yhtä mieltä siitä, että säästää pitää, mutta voi säästää monesta eri kohteesta. Olisitte muun muassa voineet jättää tämän autoverouudistuksen tekemättä. Siinä olisi teillä 200 miljoonaa. (Välihuutoja)

15.38 **Lea Mäkipää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuttu juttu jatkuu näköjään, mutta tiedämme, että talous-, velka- ja turvapaikkakriisi ovat todellisuutta. Siitä huolimatta meillä on vastuu ihmisistä. On liian paljon ihmisiä vailla asuntoa, liian paljon ihmisiä on leipäjonossa, ja meillä on myös henkistä ja fyysistä tyhjyyttä. Mutta tiedämme, että Suomi nousee vain työllä. Joka arvostelee sitä, niin perustakoon yrityksen ja palkat koon ihmisiä, niin että tietää, että yrityksen perustaminen ei tällä hetkellä ole niin helppoa kuin sitä arvostellaan.

Sitten, kun tehdään näitä sote- ja aluehallintouudistuksia, siinäkin pitäisi keskiössä olla ihminen. Ei pitäisi valtarakenteita ja byrokratiaa kasvattaa, päinvastoin purkaa.

Ja lopuksi haluaisin sanoa, että meidän on yhdessä puolustettava Suomea, meidän kristillisiä arvojamme, oikeudenmukaisuuttamme ja kulttuuriamme, ja autettava todella niitä turvapaikanhakijoita, jotka ovat avun tarpeessa.

Puhemies Maria Lohela: Otetaan vielä edustajat Viitanen, Niinistö ja Uotila. Sitten pääministeri vastaa.

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

15.39 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri, minä luin tänään erinomaista tekstiä. Siinä muun muassa sanotaan, että leikkauspolitiikka ei ole ratkaisu — sekä talouspolitiikan arviointineuvosto että OECD osoittavat huolensa koulutusleikkauksista, jotka syövät kasvua — ja toivotaan, että kehysriihessä on kyettävä osoittamaan panostuksia investointeihin, erityisesti vientiteollisuuden tukemiseen. Pääministeri, tämä teksti ei ollut SDP:n hyvästä vaihtoehtobudjetista, vaikka olisi voinut niin kuvitella. Tämä teksti oli keskustan puoluevaltuuston puheenjohtajan Jouni Ovaskan kirjoituksesta, jossa oli juuri tätä oikeaa alkiolaista henkeä, mitä täälläkin on toivottu. Sama henki on ollut muun muassa edustaja Pekkarisen puheenvuorossa, jossa on sanottu, että hukka perii, ellemmme panosta työllisyyteen tässä ja nyt. Ja siksi teidän, arvoisa pääministeri, täytyisi nyt eduskunnalle ilmoittaa, että te tulette tarkistamaan hallitusohjelmaanne työllistävämpään suuntaan. Älkää tehkö sitä virhettä, että... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

15.41 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä edustaja Zyskowitzille: Tässä eduskunnassa on viisi oppositiopuoluetta, ja tässä eduskunnassa on kokonaiset viisi eri vaihtoehtoa siitä, miten välttää koulutusleikkauksia — jokainen oppositiopuolue on esittänyt omansa — joten toivoisin, että päästäisiin tästä "ei ole vaihtoehtoa"-mantrasta eroon. Ihmiset pitävät sitä epä-älyllisenä ja epäoikeudenmukaisena, kun puhutaan heidän työpaikoistaan, kun heitä irtanotaan tuolla korkeakouluissa. Siitä tulee sellainen olo, että heitä ei arvosteta. Toivon kunnioitusta. Tässä ovat ihmisten työpaikat, suomalainen osaaminen, tiede, tutkimus ja koulutus vaakalaudalla. Nyt vakavuutta tämän asian äärelle.

Arvoisa puhemies! Laajemminkin minä toivoisin nyt niitä positiivisia sävyjä, mitä pääministerinkin puheessa oli, että me löytäisimme yhä enemmän yhteistä. Turvapaikanhakijoiden kotouttamisesta ja tästä haasteesta puhuitte hyvin. Ratkotaan näitä ongelmia käytännönläheisesti yhdessä, ratkotaan ongelmia liittyen siihen, että mieluummin uudistetaan Suomea kuin tehdään kovia leikkauksia, jotka osuvat koulutukseen ja heikompiin osiin. Olisitteko valmis muuttamaan suuntaa ja välttämään leikkauksia, jos uudistukset etenevät paremmin?

15.42 **Kari Uotila vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministerin puhe oli aika hyvä. Se oli parempi kuin hallituspuolueiden ryhmäpuheenvuorot. (Eero Heinäluoma: Samaa mieltä!) Muun muassa tämä turvapaikkaosio oli vastuullinen ja monipuolinen.

Yksi seikka kiinnitti minun huomioni pääministerin puheessa. Teille oli selkeästi tullut sellaista nöyryyttä ja avarakatseisuutta tähän työmarkkinatilanteeseen. Poissa olivat puheet "5 prosenttia, 5 prosenttia, 5 prosenttia". Poissa olivat puheet "jollei sovulla, niin väkisin, pakolla".

Ja nyt on kysymys siitä, että tämä yhteiskuntasopimus on tärkeä. Me tarvitsemme varmasti yksikkötyökustannusten alentamista, mutta ottakaa nyt lusikka kauniiseen käteeseen ja todetkaa, että se 5 prosenttia on liian kova rasti. Pitää tyytyä vähempään, ja siihen vähempään voidaan päästä yhteisesti sopien ja huomioiden vertailumaissa tapahtunut kehitys. Saksassa tehtiin 3,4 prosentin palkankorotukset viime kierroksella. Nyt IG Metall hakee 5:tä prosenttia. Tämä kilpailukykyero kapenee nopeasti ilman pakkoja.

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

Puhemies Maria Lohela: Sitten pääministeri Sipilä, 3 minuuttia. — Siitä paikalta sopii.

15.43 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa puhemies! Kiitoksia keskustelusta. Vierailin eilen Oulussa kansainvälisen yrityksen yksikössä, jossa pidetään tiukasti kiinni valmistuksesta Suomessa. Keskustelin siellä henkilöstön kanssa ja tehtaan johdon kanssa, ja voin vain kuvitella, miltä heistä tuntuu kuulla tätä keskustelua täällä salissa. Heidän mottonsa on se, että mikään ei ole mahdotonta. Täällä taas tuntuu, että kaikki on mahdotonta. He ovat tiukassa kansainvälisessä kilpailussa koko ajan, joka ikinen päivä taistelevat olemassaolon oikeutuksensa innovaatioiden, jatkuvan parantamisen kautta siinä, että voidaan pitää toiminnot Suomessa. Voi, kun tämä henki tarttuisi meihin kaikkiin suomalaisiin, kaikissa toiminnoissa, myöskin silloin, kun yhdessä Suomea uudistamme.

Edustaja Östman, sanoitte, että kestävyysvaje pitää korjata tällä vaalikaudella. Kestävyysvajeen 10 miljardin eteen täytyy tehdä kaikki tarvittavat päätökset tällä kaudella. Se koostuu kolmesta kokonaisuudesta. Me tarvitsemme säästöjä. Ne me olemme arvioineet 4 miljardin suuruisiksi, ja sitä tukevat myöskin kaikki ulkopuoliset arviot, myöskin OECD:n arvio ja talouden arviointineuvoston arvio. 2 miljardia tulee kasvua edistävillä toimilla, palaan niihin myöhemmin, ja 4 miljardia näillä säästöillä, joita teidän puolueenne puheenjohtaja sanoi kyhäelmiksi — loukkaava ilmaisu sille työlle, mitä jatketaan edelliseltä kaudelta.

Mitä tulee paikalliseen sopimiseen, minun on ihan mahdoton ymmärtää sitä pelkoa, mikä on siinä, että me sovimme lähellä, työpaikoilla. Minusta se vahvistaa sopimusyhteiskuntaa (Jari Leppä: Demokratiaa!) eikä vie pois mitään, mitä tässä pelätään. Pitää päästä sopimaan palkoista enemmän, työajoista enemmän. Pitää tietää, mikä on se kriisitilanne, missä sovitaan vielä suuremmissa raameissa, ja sen pitää olla aitoa paikallista sopimista.

Minun on myöskin mahdotonta ajatella sitä, miksi valtion omistuksessa ei voi tapahtua uudistumista, miksi vasemmistossa ajatellaan niin, että ei voisi olla mitään uutta, mihin valtio voisi mennä mukaan ja vahvistaa sitä mutta samalla luopua jostakin, jossa valtionomistusta tai sitä roolia ei enää sillä tavalla tarvita. Minusta tämmöistä luonnollista kehityksen kiertoa tarvitaan myöskin siellä.

Miten Suomi saadaan kuntoon? Kun puhutaan tästä 2 miljardista, kyllä meidän pitää saada kilpailukyky kuntoon. Kun kilpailukyky saadaan kuntoon, lähtee kasvu liikkeelle. Kun kasvu lähtee liikkeelle, saadaan työllisyyttä kuntoon, (Puhemies koputtaa) ja kun työllisyyttä saadaan kuntoon, niin edellytykset...

Puhemies Maria Lohela: Nyt on pääministerinkin aika tältä erää täynnä. — Edustaja Haatainen seuraavaksi, jatketaan debattia.

...julkisen talouden kuntoon saamiselle paranevat.

15.46 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri puhui tuossa ensimmäisessä puheenvuorossaan kauniisti siitä, että lasten kohdalla ennalta ehkäisevää toimintaa tullaan vahvistamaan ja naisten asemaa työelämässä vahvistamaan, mutta nyt todellisuus on kuitenkin se, että iltapäivähoitomaksut kaksinkertaistettiin ja päivähoitomaksuihinkin on tulossa jopa 20 prosentin korotukset. Monessa perheessä laske-taankin tällä hetkellä, kannattaako sitä töihin enää mennä. Helsingissä keskituloinen paris-kunta joutuu miettimään, maksaako se kuukausittain 670 euroa kahden lapsen hoidosta vai jääkö toinen puoliso — ja tämä on yleensä se äiti — kotihoidon tuelle. Myös OECD kiin-

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

nitti huomiota naisten työssäkäyntiin maaraportissaan ja korosti sitä, että naisten työllisyysasteeseen pitäisi kiinnittää huomiota, ja myös keskustan entinen puheenjohtaja Mari Kiviniemi vierailullaan Suomessa tämän nosti esille. Kysyisinkin nyt: miten hallitus aikoo nyt oikeasti kannustaa tähän... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

15.47 Sanna Lauslahti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi ei voi hirttäytyä historiaan, kuten oppositio aikoo. Me tarvitsemme juuri sitä otetta, jolla hallitus näyttää tekee. Samaan aikaan, kun pyrimme laittamaan taloutta kuntoon, rakennetaan sitä aivan uutta tulevaisuutta. Siitä esimerkkinä ovat miljardin euron satsaukset kärkihankkeisiin. Lisäksi koulutuksen osalta, samaan aikaan kun meillä on suuret rakenneuudistukset — siellä on meidän oma, asiantuntevin porukka tekemässä sitä uudistusta — hallitus satsaa 300 miljoonaa euroa uuden rakentamiseen. Muutamia esimerkkejä: uudet oppimisympäristöt, digitaaliset materiaalit peruskouluihin. Samaan aikaan saataisiin meidän yritysalamme mukaan, luomaan uutta työtä Suomeen — yhdistetään nämä kummatkin asiat. Uudistetaan peruskoulu 2020-luvulle. Me olemme lukeneet, kuinka Pisa-tulokset heikkenevät. Me emme voi jäädä siihen tilanteeseen, jossa me emme uudista. Tässä kohdin meidän opetusministeri on tarttunut tiukasti asiaan. (Puhemies koputtaa) Lisätään kielivalikoimaa. Suomi elää kansainvälisessä... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

15.48 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Sipilä oikein otti tässä esille valtionomistajuuden arvioinnin, joka tarvitsee tehdä. Annoitte hieman moitteen sanaa siitä, kun vasemmisto kaikkea vastustaa, mutta täytyy kyllä ihan käsi sydämellä sanoa, että oli todella hienoa, että puolueemme puheenjohtaja, silloinen ministeri Arhinmäki vastusti tätä Caruna-kauppaa, joka tässä on tullut. Se on oikein hyvä, että tätä kauppaa vastustettiin silloin myös perussuomalaisien ja keskustan kanssa, mikä täällä on esille tullut.

Mutta nyt kun niistä uusista välineistä on puhuttu, haluaisin kysyä pääministeri Sipilältä: olisiko mahdollista, että esimerkiksi Senaatti-kiinteistöjen 4,5 miljardin omaisuusmasaasaa voitaisiin käyttää takuuna siihen, että otettaisiin nyt miinuskorkoista velkaa, jotta saataisiin kasvurahastoihin pääomittamista?

15.49 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä isänmaata voidaan palvella myöskin oppositiosta käsin, ja tämä viestini menee erityisesti sosialidemokraateille, koska teillä oli viime vaalikaudella kaikki keskeiset salkut valtiovarainministeristä työministeriin työllisyyden parantamiseksi. Nyt tiedämme, miten kävi: Suomi luisui työttömyyden ja laman syövereihin. Tätä taustaa vasten koen, että teillä on myöskin osavastuu siitä, että yhteiskuntasopimus nyt syntyy. Sen takia olisi erittäin reilua, että täällä selkeästi sitoutuisitte yhteiskuntasopimuksen syntymistä tukemaan, koska se helpottaisi tätä tilannetta. Sillä te voisitte olla mukana sitä vastuuta kantamassa, jonka koen teillä olevan viime vaalikauden perintönä, jota me täällä nyt sitten yhdessä joudumme hoitamaan. Voin vakuuttaa, että nämä päätökset eivät ole miellyttäviä, mutta ne on pakko tehdä, koska tekemättäkään ei voi jättää.

15.50 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Paitsi että politiikka on pakkoja, niin kyllähän se on myös arvovalintoja, ja aina on liikkumatilaa sekä sääs-

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

töissä että verokohdennuksissa. Puhun nyt yhdestä asiasta, joka on aika tärkeä sen suhteen, miten Suomi pysyy koossa. Se on se, miten me kohtelemme eri väestöryhmiä.

Eläkkeet tämän vuoden alusta — en tiedä, onko pääministeri seurannut — eivät nouse ollenkaan. Kansaneläkkeitä jopa hiukan leikataan. Nyt aika moni eläkeläinen kysyy, mikä on se pakko, joka estää antamasta samoja verohelpotuksia eläkeläisväestölle kuin mitkä annetaan työssä oleville. Onko tämä pakko, vai onko tämä jostain muusta tuleva valinta? Kun maksut nousevat — terveyskeskusmaksut, poliklinikkamaksut — aika moni eläkeläistalous on vaikeuksissa. Eikö juuri tässä tilanteessa pitäisi nämä veronalennukset antaa kaikille, myös eläkeläisille? Ja kun kokoomus yleensä on tällä kannalla, kysyn ministeri Stubbilta: miksi te ette kannata eläkeläisten veronalennuksia?

15.52 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vasemmistosta nostettiin esille ikääntyneiden ihmisten tilanne. Olitte itse hallituksessa edellisellä kaudella, jolla laitospaikkojen alasajoa jatkettiin, ja tällä linjalla mennään. Olen itse tehnyt 14 vuotta yötyötä ja tiedän, millainen tilanne siellä laitoksissa on. Sote-uudistuksen yksi ydinkysymys on se, että me saamme ammattihenkilöt, oikeat osaajat, sinne oikeille paikoille elikkä turvataan ikääntyneiden ihmisten olo niin kotona kuin myös siellä laitoksissa — eikö näin ole? — eli ammatti-ihmiset, koulutetut ihmiset tekemään sitä työtä.

Nostaisin kuitenkin esille turvattomuuden ikääntyneiden kohtaamana. Uutena ilmiönä on se, että yhä useampi ikääntynyt saattaa joutua kohtaamaan kaltoinkohtelua tai jopa rikoksia. Millä tavalla tätä asiaa voisimme päivittää? Selonteko sisäisen turvallisuuden ohjelmasta päivitetään tässä kevään mittaan. Saamme siitä lausunnon. Voisiko sen jotenkin sinne kytkeä?

15.53 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinäluoma käynnisti tämän keskustelun eläkeläisten toimeentulosta. Kun tämä keskustelunavaus tapahtui, se oli eilisen keskustelun jälkeen, jossa käsiteltiin tätä taitettua indeksiä, niin tämä osui herkkään maaperään. Minusta, SDP, jos te vakavasti ajattelette, että avataan tämä taitetun indeksin keskustelu, niin se on suuren yhteiskunnallisen keskustelun aihe. Siitä on nyt 20 vuotta, ja se on kuitenkin päätekijä siihen, minkä takia eläkkeet eivät nouse nyt vuoden alussa.

Minusta tässä säästökeskustelussa voitaisiin yksi asia sopia tätä alkanutta vuotta kohti, ja se on se, että kun ensi syksynä käydään taas seuraavasta säästöosiosta keskustelu, niin sovitaan, että myös oppositiolta tulee uudet vaihtoehdot. Ne vaihtoehdot, mitä käytettiin viime syksynä, tulivat korvaamaan hallituksen viime syksyn päätöksiä. Ensi syksynä kaivataan uusia säästöesityksiä myös oppositiolta. (Välihuutoja) Ei syödä samoja eväitä uudelleen, tai ainakaan yritetä. (Välihuutoja)

15.54 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin indeksistä voi eläkeläisten kohdalla esittää perusteltua kritiikkiä. Mutta otin esille vain sen, minkä takia veroissa ei kohdella samalla tavalla eläkeläisväestöä kuin työssä olevia. (Jukka Gustafsson: Hyvä!) Siihen te ette, edustaja Vanhanen, vastannut. Te olette nyt tehnyt ratkaisun, että vaikka eläkeindeksit eivät todellakaan nouse, eläkkeet pysyvät samana, niin samaan aikaan tämä väestönosa ei saa niitä veronalennuksia, joita annetaan työssä oleville, ja minusta se ei ole oikein, ja aika moni eläkeläinenkin tuntuu ihmettelevän, miksi tämä linja on nyt valittu, kun meillä on ollut pitkäaikainen yhteisymmärrys, että pitäisi olla samat pe-

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

riaatteet verotuksessa työssä käyvien ja eläkeläisten verotuksen osalta. Tämä on todellakin oikeudenmukaisuuskysymys sille senioriväestölle, joka on tämän maan rakentanut ja joka odottaa, että lamankin aikana heitä kohdeltaisiin oikeudenmukaisesti. (Välihuutoja)

15.55 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Talous on saatava kuntoon ja velkaantuminen taitettava, ja se tapahtuu työn kautta. Ja kun tässä onnistumme, niin hallitus on sopinut, että 1 miljardin veronkevennykset tulevat eläkeläisille, mitä täällä on sen puolesta puhuttu, ne tulevat kaikille työtä tekeville. Tämä on varmasti oikea linja.

Normien purku on tärkeä osa tässä työn ja tuottavuuden parantamisessa. Kauppojen aukioloajat on jo vapautettu, mutta rakentamisessa meillä seisoo miljardiluokalla erilaisia investointeja lupaprosessissa. Meillä on hallitusohjelmassa kirjattu muun muassa kuntalaisvalituksista siirtyminen hallintovalituksiin, niin että ainakin turhista valituksista päästäisiin eroon, ja myös paljon muuta kaavoituksesta. Kysyisin paikalla olevalta aikaansaavalta ympäristöministeri Tiilikaiselta: minkälaisella aikataulutuksella näissä rakentamisen normitalkoissa edetään? (Ben Zyskowitz: Vastustajat ovat jo liikkeellä!)

15.56 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän kyllä opposition edustajia siinä, kun täällä on syytetty, että heillä ei ole vaihtoehtoa. Erityisesti sosiaalidemokraatit, vihreät ja vasemmistoliitto ymmärrettävistä syistä ovat tietysti siitä kiusaantuneet. Kyllähän heilläkin on tapa toimia. Nyt täytyy muistaa se, että hallituksessa tehdään päätöksiä ja oppositiossa huudetaan. Kokemusta molemmista on meikäläiselläkin. Jos kurkistetaan sitten historiassa taaksepäin, mitä ne puolueet tekivät, nämä kolme puoluetta, silloin kun olivat hallituksessa, niin kyllähän siellä oli viime vaalikaudella mielestäni yllättävän kovat leikkaukset nimenomaan koulutuksesta — viime vaalikaudelta, eihän se kovin kaukana ole, se tapa toimia.

Mutta kun puhuttiin äsken siitä, ollaanko Kreikan tiellä, niin emme velan määrässä ole mutta velanoton määrässä ollaan selkeästi Kreikan tiellä. Puolet ulkomaanvelasta on syntynyt viimeisen seitsemän vuoden aikana.

15.57 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiinnitin huomiota siihen, että useiden hallituspuolueiden edustajien ryhmäpuheenvuoroissa oli lähes maailmanlopun tunnelma. Enkä ole aivan varma, onko viisasta nyt pelotella kansalaisia ja esittää ainoan vaihtoehdon politiikkaa, kun kansalaisten turvallisuudentunne on tutkimustenkin mukaan jo horjunut. Nyt tulisi luoda ihmisille toivoa ja uskoa tulevaisuuteen ja vahvistaa arjen turvallisuutta, jossa aivan ensisijaista on huolehtia peruspalveluiden toiminnasta. Tässä viitataan nyt, arvoisa puhemies, hallituksen sote-uudistukseen ja tähän suureen aluehallintouudistukseen, jossa kyllä marssijärjestys on kääntynyt kummallisella tavalla pääläelleen. Sen sijaan, että huolehdittaisiin kansalaisten pääsystä lääkärille, siitä merkittävästä sosiaali- ja terveyspalveluitten kokonaisuudesta, hallitus puuhastelee nyt mittavaa kolmannen hallintoportaan rakentamista Suomeen maakuntauudistuksen yhteydessä. Tämä peruspalveluitten uudistus on merkillisellä tavalla kääntynyt aivan pääläelleen, hallinnon kasvattamiseksi. Sama... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

15.58 Tapani Tölli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vanha poliitikon ohje kuuluu, että kertokaa totuus mutta rohkaiskaa. Meidän taloudellinen tilanteemme on

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

todella vakava, ja kun me katsomme talouskasvuennusteita, niin kyllä me olemme Euroopan häntäpäässä. Ja faktoille emme voi mitään. Se on ollut hyvä huomata tässä keskustelussa, että yhteinen kuva talouden tilanteesta alkaa muodostua, kuvat olla lähellä toisiaan — niin että se on positiivista — mutta ei tässä ole pelottelusta kysymys, jos toteamme tilanteen.

Sitten minä haluan todeta SDP:lle ja vihreille: Te toteatte, että teillä on vaihtoehtobudjetissa ratkaisu melkein kaikkeen. SDP teki neljä vaihtoehtobudjettia peräkkäin, oli SDP:läinen valtiovarainministeri. Tämä hallitus on ollut kahdeksan kuukautta, ja te olette nyt muutaman kuukauden olleet oppositiossa. Nyt sitten sen kokemuksen perusteella, mikä te hallituksessa olitte, te olettekin löytäneet ratkaisun. Onko Siperia opettanut, vai mistä on kysymys? Vai onko kysymys siitä... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

15.59 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri tuossa hetki sitten sanoi, että kaiken pitäisi olla mahdollista. Minä luulen, että siihen ajatukseen sisältyy se, että riippumatta siitä, mistä päin näitä esityksiä ja ideoita esitetään, ne kannattaisi ottaa vakavasti, Suomi on nyt niin vakavassa tilanteessa. Tätä taustaa vasten, ja sitä taustaa, että pääministeri itse toivoi täällä rakentavaa keskustelua, vaihtoehtoja — me olemme niitä esittäneet — ihmettelen, että kerta toisensa jälkeen täällä hallituspuolueiden edustajat ovat lähinnä, niin kuin äskenkin nähtiin, naureskelleet niille vakavasti esitetyille vaihtoehdoille.

Nyt esitän yhden konkreettisen vaihtoehdon ja kysyn hallitukselta, sopsisiko se. On paljon puhuttu näistä ahkeria, työssä käyviä perheitä rokottavista päivähoidotmaksukorotuksista. Me olemme esittäneet, että tuomalla lainsäädäntöä, jolla estetään korkovähennyskikkailu ulkomaille siirrettävistä voitoista, sillä summalla voitaisiin perua nämä (Puhemies koputtaa) päivähoidotmaksujen korotukset. (Ben Zyskowitz: Tarvitaan sekä—että!)

16.00 **Outi Alanko-Kahiluoto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen talouslinjaukset saivat sapiskaa talouspolitiikan arviointineuvostolta muun muassa siinä, että hallitus ei riittävästi käytä hyväksi verotuksen palettia hakiessaan tasapainoa valtion budjettiin. Toisaalta kritisoitiin hallitusta myös siitä, että hallitus ei arvioi millään tavalla päätöstensä vaikutuksia eri väestöryhmiin ja hallitus muun muassa jättää arvioimatta sen, miten tuloerot kasvavat hallituksen päätösten seurauksena.

Istuva hallitus on suhteessa tasa-arvoon ottanut pelkästään askeleita taaksepäin. Kuuntelin hyvin huolestuneena pääministerin puheenvuoroa, kun sanoitte, että nyt hallituksen tarkoituksena on tänä keväänä väljentää määräaikaaisuuden ehtoja. Sinänsä määräaikaaisuuden ehtojen väljentämisestä voidaan keskustella, mutta (Puhemies koputtaa) tämäkin olisi tehtävä tasapainoisella tavalla, jottei pahenneta jälleen nuorten naisten mahdollisuutta... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

16.01 **Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP:llä on todellakin vaihtoehtobudjetti, jossa edustaja Rinteen mukaan Suomi ottaa vähemmän velkaa ensi vuonna. (Sosialidemokraattien ryhmästä: Näin on! — Välihuutoja vasemmalta) — Jaa, kyllä sitä on luettu ja tutkittu. — SDP:n verouudistuksen yksi keskeinen osa on rahoitusvero, jonka tuotoksi arvioidaan 230 miljoonaa. Tässä perusteena on Ruotsissa valmistelussa oleva rahoituslahjoituksiin kohdistuva vero. Ainoa ongelma tässä on, että tämä

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

Ruotsin työ valmistuu loppuvuodesta 2016, mutta jotenkin te saitte tämän nyttien jo sitten vaihtoehtobudjettiin. Tämä kertoo, arvoisa puhemies, juuri siitä unelmahotöstä, jota Suomen kansa ei tällä hetkellä tarvitse. Me tarvitsemme kovia päätöksiä, jotka varmasti tekevät kipeää, mutta ne on nyt vain tehtävä.

16.02 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen kello käy mennyttä aikaa. Lähes kaikki puheet täällä ovat keskittyneet menneiden päätöksien moittimiseen. Se tuntuu sinänsä aika erikoiselta, koska lähes kaikki puolueet tässä salissa ovat viimeisen kahdeksan vuoden aikana tätä taantumaa soppaa keittäneet.

Arvoisa puhemies! Nyt meitä ei auta menneisyyden ratkaisuiden moittiminen. En varmasti ole väärässä, jos sanon, että Suomen kansa odottaa meiltä yhteen hiileen puhaltamista. Hyvä pääministeri, kiitän rakentavasta otteesta tänään ja kysyn: milloin kutsutte kaikkien eduskuntaryhmien puheenjohtajat yhteiseen neuvonpitoon, jossa etsimme yhteisen tiekartan kansamme nostamiseen taantumasta, koska tämä nokittelu, jota viime kaudella täällä aloitimme, ei ole johtanut mihinkään eikä tämä nykyinenkään nokittelu johda yhtään mihinkään?

16.03 Mikaela Nylander r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Regeringen presenterade på fredagen hur jourverksamheten ska organiseras i framtiden. Krävande specialjour koncentreras till 12 sjukhus, och brådskande mottagningsverksamhet under kvällar och dagtid under veckoslut ordnas av hälsovårdscentralerna.

Hallitus sanoo, että ratkaisu parantaa palveluiden tasa-arvoista saatavuutta eri puolilla maata. Epäilen suuresti, onko todella näin. Päinvastoin vaikuttaa nyt siltä, että etäisyydet päivystykseen kasvavat iltaisin ja öisin. On todennäköistä, että palvelut ja paikallistason päivystystoiminta heikkenee. Keskustajohtoinen keskittämisinto näyttää siis valitettavasti jatkuvan. Hallituksen siis pitäisi siksi puhua selkeästi eikä maalaila päivystysuudistusta kaunein sanankääntein. Arvoisa hallitus, milloin te oikeasti aiotte kertoa, mitä tämä teidän päivystysuudistuksenne tarkoittaa todellisuudessa? (Eduskunnasta: Laadukkaampia palveluita!) — Höpö höpö.

16.05 Katja Hänninen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meidän tulisi yhdessä huolehtia kansallisomaisuudestamme ja erityisesti meidän kansalaisistamme. Meidän tehtävämme on kantaa vastuuta työllisyyden parantamisesta, riittävästä toimeentulosta ja kansalaisten turvallisuudesta. Mutta valitettavasti minun on todettava, että hallituksen jo tekemät säästöt ja leikkaukset eivät todellakaan edistä näitä yhteisiä tavoitteitamme.

Täällä on paljon puhuttu siitä, että meidän pitäisi puhaltaa yhteen hiileen, ja on oppositiokin huudettu taloustalkoisiin mukaan. Me olemme esittäneet varteenotettavia vaihtoehtoja, mutta valitettavasti meidän ääntämme ei ole tässä salissa kuultu eikä kuunneltu. Toivon, että tähän tulee muutos.

Arvoisa rouva puhemies! Tänään tässä salissa tulee olemaan käsittelyssä myös vuosilomalainmuutos, joka tähtää jälleen kerran pienten lasten vanhempien, tässä tapauksessa äitien, taloudellisen aseman heikennykseen. On pakko kysyä: Onko hallituksen tarkoitus lisätä palkkaeroja miesten ja naisten kesken? Ja onko todellakin oikein, että toimenpide ai-

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

heuttaa sen, (Puhemies koputtaa) että juuri silloin, kun lapset ovat pieniä, ei vanhemmilla olisi varaa pitää lomaa?

16.06 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me emme selviä ilman, ettei työllisyys parane. Työllisyydellä on suuri merkitys yksittäiselle kansalaiselle, hänen perheelleen mutta myös koko yhteiskunnalle. Vuoden aikana työttömyys ja toivottomuuden ilmapiiri on valitettavasti kasvanut. Uuden työpaikan saaminen ei ole yhtä helppoa kuin se oli vielä muutama vuosi sitten.

Ministeri Lindström, tulemme molemmat Kaakkois-Suomesta, ja Kaakkois-Suomen työttömyys on vuoden aikana kasvanut jopa 6 prosenttia. Samanaikaisesti kuitenkin hallitus panostaa työllisyyden ja työttömyyden hoitoon vähemmän kuin aikaisemmin. Pitkäaikaistyöttömät ja nuorisotyöttömät on laitettu nyt rahanpuutteen takia vastakkain, ja tämä on sitten toisaalta aiheuttanut erilaisia ongelmia heidän työllistämisekseen. Ministeri Lindström, perustelkaa ja kertokaa meille, miksi te tässä tilanteessa, vaikka työttömyys kasvaa, panostatte työllisyyden (Puhemies koputtaa) ja työttömyyden hoitoon vähemmän kuin aikaisemmin.

Puhemies Maria Lohela: Otetaan vielä edustaja Lindtman ja sitten pääministeri.

16.07 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on keskusteltu tästä yhteiskuntasopimuksesta. Ja toistan edelleen sen viestin, jonka olemme toistaneet koko syksyn ja tulemme tänäkin vuonna toistamaan: Suomi tarvitsee pitkäaikaisen maltillisen palkkaratkaisun. Sen sijaan herää kysymys, onko hallitusrintama yhtenäinen siinä, että toivotaan yhteiskuntasopimusta. Nimittäin pari päivää sitten kokoomuksen edustaja Koski totesi — Ylelle antoi haastattelun ja sanoi — että hän suoraan toivoo, että yhteiskuntasopimusta ei synny. (Välihuutoja) Kokoomuksen edustaja Koski totesi näin, ja näyttää siltä, että oppositiossa on laajempi tuki näille pyrkimyksille.

Ja todella, mitä tulee sitten tähän asetelmaan, on hyvä, että hallitus jäädettiin pakkolakien valmistelun. Mutta nyt kysyn, pääministeri: tuetteko oman työministerinne näkemystä tässä paikallisessa sopimuksessa?

Puhemies Maria Lohela: Sitten pääministeri Sipilä 3 minuuttia.

16.08 Pääministeri Juha Sipilä kesk: Arvoisa puhemies! Jos aloitan tästä yhteiskuntasopimuksesta. Koko ajan olemme tavoitelleet sitä, että työmarkkinajärjestöt keskenään sen sopisivat. Nyt pallo on heillä — toivomme, että he pääsevät todellakin nyt eteenpäin. Miksi emme sinne pistä sitten sovittelijaa, vaikkapa teidän edustaja Ihalaista, joka on erinomainen edustaja? Sen takia, että meillä on täysi luottamus edelleenkin, viidenkin epäonnistumisen jälkeen, siihen, että siinä pöydässä ratkaisu pystytään tekemään. (Eduskunnasta: Viides epäonnistuminen!)

Velkaantumisvauhdista edustaja Turunen totesi juuri niin kuin asia on, eli velkaantumisvauhtimme on se ongelma, ja siinä mielessä olemme vaarallisella tiellä.

Ilmastonmuutoksesta kysyttiin. Tartumme tähän mahdollisuuteen, ilman muuta tämä on yksi niistä positiivisista näköaloista myöskin suomalaiselle teollisuudelle: kiertotalous, biotalous, niin edespäin.

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

Joku viittasi Moody'sin arvioon. Sitä ei ole tehty. Se uutisointi lauantaina oli virheellinen, mutta ulkopuoliset arvioitsijat ovat todenneet, että talouden tasapainottamisen paketti on tasapainossa.

Maahanmuuttajien kotouttamisesta keskustelin sunnuntaina Kauhavan vastaanottokeskuksen johtajan Ilkka Peuran kanssa, ja siinä on hyvä esimerkki. Kehotan kaikkia, jotka vain haluavat nähdä, miten käytännössä voidaan rakentaa toimiva systeemi: käykää tutustumassa siellä. Siellä on poistettu esteitä, ja siellä käydään tutustumassa työpaikoilla ja niin edespäin. Se on sitä, mitä kotouttaminen käytännössä on. Heitä siellä eivät tunnu myöskään lainsäädännön rajoitukset ahdistavan, vaan siellä on löydetty oikeat tavat toimia.

Mitä tulee tähän omistajaohjauskeskusteluun, kaikkein vaarallisin on yksityinen monopoli, siitä olen edustaja Arhinmäen kanssa täsmälleen samaa mieltä. Viime kaudella vastustin tätä muutosta, en sitä, jos Fortum haluaa luopua jostakin, vaan sitä, että emme silloin tarttuneet siihen yhteiskuntana, ja siinä olisi ollut myös mahdollisuus tämmöiselle kansanosakkeelle.

Esitys Senaatti-kiinteistöistä: Tällä hetkellä valtion lainansaannin esteenä eivät ole vaikusongelmat. Toivon, että jalostatte vähän tuota ehdotustanne eteenpäin.

Mitä eläkeläisten verotukseen tulee, niin kyllä tässäkin on pallo nyt työmarkkinajärjestöillä. Jos näissä neuvotteluissa onnistutaan hyvin ja Suomen kilpailukyky paranee riittävästi, niin silloin täällä on tämä miljardin euron veronkevennysmahdollisuus, joka koskee myöskin eläkeläisiä. (Pia Viitanen: Mutta siinä on veroero jo valmiina!)

Sitten vielä näistä positiivisista asioista: Esimerkiksi Liperin kunnassa on otettu tämänoinen tuntiperusteinen päivähoitomaksu. Tutustukaa siihen, (Puhemies koputtaa) se on hyvä esimerkki, ja meillä on paljon muutakin, startup-yrittäjyys ja niin edespäin. Meillä on paljon valoa tässä näkyvissä, kun vain niihin...

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi sitten ministeri Lindström, 3 minuuttia.

16.11 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström: Arvoisa rouva puhemies! Jos lähdetään tästä paikallisesta sopimisesta ja siitä, mitä minä olen sanonut ja kenenkä linjoille minä olen tullut. Minä olen hallituksen linjalla. Kun paikallisen sopimisen työryhmä asetettiin, ihan ensimmäiseksi tuli se otsikko "Paikallista sopimista ja henkilöstön aseman vahvistamista yritysten päätöksenteossa koskevia lainsäädäntömuutoksia valmisteleva kolmikantainen työryhmä". Henkilöstön asema ja paikallinen sopiminen samassa lauseessa — tuntuu unohtuvan muutamissa puheenvuoroissa.

No, mitä lukee sitten täällä asettamiskirjeessä? "Lainsäädännön valmistelussa otetaan huomioon työehtosopimusjärjestelmän puitteissa tapahtuva paikallinen sopiminen ensisijaisena paikallisen sopimisen muotona." Tätä minä olen tukenut, ja minun suuhuni sitten joku teksti-tv laittaa sanan "vaatii", että Lindström vaatii sopimista. En minä ole mikään vaatimaan. Minä toivon, että syntyy sopimisen kautta yhteisymmärrys. Tehdään tämä nyt selväksi. (Eduskunnasta: Myös lainsäädännössä?) — Voi olla myös lainsäädäntöä. Minä toivon, että mennään eteenpäin.

Moni kiinnitti huomiota tähän paikalliseen sopimiseen — edustaja Rinne, edustaja Satonen, edustaja Haglund — ja nosti esille tämän luottamuksen, ja tuntuu siltä, että edelleenkin sitä luottamusta ei ole. Se on sääli. Ainakin tässä keskustelussa me tunnumme aina epäilevän toinen toisiamme. Edustaja Laukkaselle kiitos erittäin rakentavasta puheenvuorosta. Tätä me tarvitsemme, emme me täältä toisiamme syyttelemällä pääse eteenpäin. Tot-

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

ta kai me voimme olla eri mieltä asioista, eikä vanhoja muistelemalla kyllä varmaan tästä mennä eteenpäin.

Edustaja Kiljunen kysyi työllisyysmäärärahoista. Hallitusohjelmassa lukee, että niistäkin leikataan. Niistä leikataan, minä olen sanonut tämän suoraan. Minä en lupaa yhtään mitään. Mutta minä tarvitsen uusia työkaluja, ja uusi työkalu on muun muassa tämä ajatus siitä, että ansiosidonnaista voidaan käyttää starttirahaan ja palkkatukeen. Tämä asia on valmistelussa, se menee eteenpäin, hoputan sitä, koska tarvitsen sen työkalun. Meidän täytyy muuttaa näitä työllisyyden, työttömyyden hoidon rakenteita. Tämä on semmoinen työkalu, mistä itse odotan paljon. Kun tätä kysyttiin muun muassa Joensuussa, jossa järjestettiin tällainen työllisyysseminaari, mitä mieltä se yleisö oli siitä, niin olikohan se joku 80—90 prosenttia, joka oli sitä mieltä, että tämä on oikea suunta: mennään passiivisesta rahasta sinne aktivoivaan suuntaan. Tätä me tarvitsemme, ja tässä me olemme samaa mieltä. Eli tämä asia etenee.

Ja lopuksi: Edustaja Haglund, kysyitte konkretiaa maahanmuuttajien, turvapaikanhakijoiden työllistämisestä. No, yksi konkreettinen on kumppanuusohjelma, eli yritykset ovat tulleet hyvin vahvasti mukaan tähän. He tarjoavat apuaan — mutta... Se "mutta" tulee aina siitä, että meillä on byrokraattisia esteitä, ja nämä esteet pitää poistaa, eikä ainoastaan turvapaikanhakijoilta vaan kantasuomalaisilta työttömiltä.

Puhemies Maria Lohela: Vielä 1 minuutti ministeri Tiilikaiselle, ja sitten jatketaan keskustelua.

16.14 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Kiitos, arvoisa puhemies! — Lyhyt vastaus kolmeen kysymykseen:

Normien purku etenee. Osa maankäyttö- ja rakennuslain uudistamisesityksistä on jo tullut eduskuntaan, loppu valmistellaan, loputkin tulevat tämän vuoden aikana. Ympäristöluvituksen ja muun luvituksen uudistamista valmistellaan täyttä häkää.

Metsähallitus-lakiesitys, joka on eduskunnassa, ei heikennä saamelaiden asemaa nykytilaan verrattuna vaan neuvottelukuntien myötä pikemminkin himpun parantaa sitä.

Ilmastopolitiikkamme on johdonmukaista. Olimme aktiivisesti rakentamassa Pariisin ilmastosopua. Uusiutuvan energian osuutta ajamme ylös etuajassa. Päästöjen vähennystä ajamme etuajassa. EU:n päästökauppaa uudistamme siten, että kovassa kansainvälisessä kilpailussa oleva teollisuutemme pärjää ja työpaikkoja turvataan. Cleantech taas tarjoaa uusia mahdollisuuksia lukuisille aloille kasvuun ja työhön.

Puhemies Maria Lohela: Sitten jatketaan debattia.

16.15 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri totesi tuossa äsken, että jos tämä yhteiskuntasopimus, työmarkkinaratkaisu, syntyy, niin on varaa siten miljardi veroja alentaa ja tämä koskettaa myöskin sitten eläkeläisiä. Olen ymmärtänyt näin, että hallitus on päättänyt tuloveroasteikkojen kautta tämän verokevennyksen sitten tehdä, jos se ylipäättään on tulossa. Sehän tarkoittaa, arvoisa pääministeri, suoraan sitä, että tämä veroero palkansaajan, työntekijän, siis palkkatyössä olevan ihmisen, ja eläkeläisen välillä tulee pysymään. Kysyn: Olenko oikeassa tässä tulkinnassa? Oletteko te jättämässä pysyväksi tätä eläkeläisten kireämpää verotusta palkansaajiin nähden?

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

Sitten haluan sanoa niille, jotka tässä ovat epäilleet sosialidemokraattien halua yhteiskuntasopimuksen, työmarkkinaratkaisun, tukemiseen, että se on väärää puhetta. Sosialidemokraatit tukevat semmoista työmarkkinaratkaisua, jolla saadaan vakaa, pitkäaikainen palkkaratkaisu ennakoitavuutta lisäämään työmarkkinoille. Minun henkilökohtainen kantani on se, että tässä tilanteessa ei ole järkevää kotimaista kulutuskysyntää ja ostovoimaa leikata palkkaleikkauksilla. Ne pienet kapakat, pienet ravintolat, kahvilat...

Puhemies Maria Lohela: Nyt tuli aika täyteen.

...tarvitsevat näitä tuloja käyttöön.

16.17 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella myös minä yhdyn siihen, että on erittäin tärkeää saada aikaan se riittävän kunnianhimoisen työmarkkinaratkaisu, jotta me pääsisimme tähän veronkevennykseen, jotta myös eläkeläiset saavat siinä oikeudenmukaisen osuutensa.

Mutta yksi asia, joka tässä politiikassa ainakin minua henkilökohtaisesti harmittaa, on se, että kun tulee joitakin tutkimuksia, niin — jokainen täällä syyllistyy siihen — sieltä tutkimuksesta napataan se kohta, joka itseä tuntuu miellyttävän. Ja nyt jos me puhumme arviointineuvoston tai OECD:n raportista, niin on ihan totta, että siellä kritisoidaan koulutussäästöjä, on totta, että siellä esitetään alvin nostamista — mutta sitä eivät kyllä kannata tietääkseni muut kuin RKP — mutta sen sijaan se pääviesti, joka on etusivulla, on se, että talouden sopeuttaminen, tämä nykyinen säästöpolitiikka ja julkisen talouden tasapainottaminen, on täysin oikein. Ja tämä on esimerkiksi vihreiltä jäänyt kokonaan lukematta, eli teidän linjanne on täysin sitä.. [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

16.18 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin korostaa, että muutosjohtaminen on vaikeimpia johtamisen muotoja. Siihen pitää saada ihmiset mukaan, ihmiset luottamaan, että se muutos on myös heille arjessa parempi, saada heidät itse tekemään sitä muutosta. Ja silloin semmoinen kova pakottaminen ei ole keinona hyvä, vaan se voi pikemminkin estää sen, että se uudistus on hyväksi Suomelle ja suomalaiselle yhteiskunnalle. Minä itse tiedän sen kokemuksesta, kun olen ollut ministerinä viime vaalikaudella — me jouduimme sopeuttamaan tosi paljon, ja se budjettikirja on jo silloin tosi tarkkaan käyty läpi. Ne leikkaukset, mitä nyt joudutaan käymään päälle, ovat varsin kivuliaita ja usein haitallisia, erityisesti koulutusleikkauksia arviointineuvosto ja OECD kritisoivat. Kun hallitus on jättänyt keinovalikoimasta vähemmälle sellaisia asioita, joissa saataisiin pehmeämpiä uudistuksia eteenpäin, niin se on minusta se huolestuttavin piirre. Verolementissä esimerkiksi verovähennysten hyödyntäminen on asia, mitä arviointineuvosto korosti, että tätä voisi käyttää enemmän, se laajentaisi (Puhemies koputtaa) veropohjaa. Ja toinen asia on se, että paikallinen sopiminen pehmeästi voisi...[Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle]

16.19 Tuomo Puumala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä edustaja Niinistön peräänkuuluttamaa muutosjohtamista kaipaisi myös tähän meidän keskustelukulttuuriimme. Nimittäin tuntuu kyllä aika lailla siltä, että sama levy pyörii kuin edelliselläkin kaudella. (Välihuutoja) Jotenkin toivoisi sellaista, että kun mennään kohti kevättä,

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

niin päästäisiin pikkuisen eteenpäin. Jos ei aina pysty vaihtoehtojakaan esittämään — ne ovat monesti vaikeita — niin sitten kuitenkin nähtäisiin myöskin mahdollisuuksia.

Jos puhutaan nyt tuosta koulutuspuolesta, niin meillä on 300 miljoonan euron panostukset sinne muutospuolelle nimenomaan, joilla pyritään vastaamaan muuttumaan maailmaan — joka muuten muuttuu ihan valtavan nopealla tahdilla.

Minä olen kyllä sitä mieltä, että Suomen nousu on aika paljon myös meidän omasta asenteestamme kiinni: onko kuppi puoliksi täynnä, puoliksi tyhjä vai meneekö kuppi kokonaan nurin. Meillä on valtavasti potentiaalia tässä maassa, kun se vain valjastetaan käyttöön. Siitä olen samaa mieltä monien täällä puheenvuoroja käyttäneitten kanssa, että muutokset pitää pyrkiä tekemään mahdollisimman oikeudenmukaisesti. Ja me tarvitsemme kyllä kaikkien puolueitten näkemyksiä (Puhemies koputtaa) siihen keskusteluun mukaan.

16.20 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on puhuttu paljon työllisyydestä, ja hyvä niin. Minä luulen, että tässä kaikki puolueet ovat samaa mieltä siitä, että työllisyyden parantaminen on ainoa keino tasapainottaa julkistaloutta ja myöskin turvata hyvinvointivaltion rahoituspohja. Ja juuri tästä syystä on erittäin huolestuttavaa, että nimenomaan hallituksen toimet työllisyyden parantamiseksi eivät vakuuta. Tähän on oppositio myöskin omassa kritiikissään keskittynyt, ja tämä on semmoinen kritiikki, johon minun mielestäni hallituksen kuuluu vastata ja joka sen kuuluu ottaa vakavuudella. Ensimmäinen osa on tämä pakkolakikokonaisuus, josta nyt on saatu paljon sellaisia asiantuntija-arvioita, että nämä työllisyysvaikutukset ovat ylioptimistisia. Tuloverokevennyksistä on todettu — tämän vuoden alussa on tullut tutkimus — että työllisyyden parantamiseksi ne nimenomaan eivät ole tehokas keino. Ja lopulta on vielä tämä työllisyysmäärärahojen puutuva taso. Myös julkismenojen leikkausten haitallisuudesta työllisyydelle on puhuttu paljon, ja siitä huolimatta keskustan ryhmäpuheenjohtaja Matti Vanhanen on nyt vuoden alussa linjannut, että (Puhemies koputtaa) tulee lisää säästöjä.

16.21 **Nasima Razmyar sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallitus päätti leikata kehitysyhteistyömäärärahoja 38 prosenttia. Sanoitte, pääministeri, puheessanne, että apua on suunnattava sinne, missä sitä tarvitaan. Tämä on toki täysin totta. Näitä avun tarvitsijoita on: tällä hetkellä maailmassa on miljoonia niitä, jotka tarvitsevat välitöntä apua, puhumattakaan siitä pitkäaikaisesta hädästä, on se sitten vesipulaa taikka äärimmäisen köyhyyden välttämistä. Nämä ihmiset myöskin liikkuvat, he liikkuvat kylästä toiseen ja maasta toiseen. On siis väärin ja vastuutonta tulla kertomaan meille tänne kerta toisensa jälkeen, kuinka ihmisiä pitää auttaa paikan päällä, kun tämä hallitus päätti leikata ennätyksellisen paljon kehitysyhteistyömäärärahoista ajassa, jossa maailma tarvitsee apua enemmän kuin koskaan.

16.22 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Menneestä, kuten Carunan tapauksesta, pitää ottaa opiksi ja tehdä se, mitä juuri nyt voidaan tehdä. Ministeri Rehn on ottanut vahvasti vastuuta aiheesta, kuten pääministeri Sipiläkin. Yksi esimerkki tästä on hallituksen veropohjantiivistämishanke, joka suitsii verosuunnittelua ja verotulojen valumista ulkomaille. Keinoja on, kuten yritysverotuksen korkovähennysoikeuden rajoitus. Tästähän paljon on salissa puhuttukin.

Toisena asiana haluan nostaa esille suomalaisten turvallisuudentunteen. Mekin tässä salissa luomme maamme ilmapiiriä. (Eduskunnasta: Nimenomaan!) Miltä meistä tuntuu?

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

Nousevatko möröt esiin asioista, joissa niitä ei olekaan? Myrkytetäänkö ilmapiiriä, vai etenemmekö oikeilla tiedoilla luoden parempaa Suomea?

16.23 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä hallitus! Ei niin huonoa, ettei jotain hyvääkin. Hallituksen tavoitteet hiilettömän tulevaisuuden luomiseksi ovat kiitettävän kunnianhimoiset ja oikeansuuntaiset, ja tuontiöljyn puolittumistavoite saa sekin tukemme. Mutta nämä tavoitteet vaativat myös toimenpiteitä, kuten kestävän joukkoliikennepohjan ylläpitämistä ja kehittämistä, ja tiedämme kaikki, miten tälle on käymässä.

Vielä ehditte muuttaa kurssia. Reilun miljoonan euron nimellisen säästön takia ei kannata romuttaa koko läntisen Uudenmaan joukkoliikennetä, alueen, jonka pitäisi symboloida maamme kilpailukykyä ja vetovoimaa — ei kannata. Siksi toivomme vilpittömästi avointa, ratkaisukeskeistä ja suoraa keskustelua ongelman ratkaisemiseksi ministeriön ja alueen edustajien välillä. Toivomme, että kuuntelette. Mehän tiedämme, että kokoomus kuuntelee — ja hyvin usein EK:ta. Kilpailukyky on joukkoliikennettä, mutta on se myös koulutusta. Eikö siksi olisi aika taas (Puhemies koputtaa) kuunnella vaikka Matti Alahuhdan mielipiteitä tutkimuksen ja koulutuksen... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

16.24 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että me saamme keskustella tässä salissa, ja toivon mukaan kykenemme käymään rakentavaa keskustelua. Aikaisemmassa puheenvuorossani viittasin kestävyysvajeen umpeenkuromiseen, ja oli hyvä, että pääministeri vastasi. Kerron vain, mihin tietoni pohjautui, että pääministerikin tietää, mitä julkisuudessa kirjoitetaan. Taloussanomien uudenvuodenaattona: "Sipilä kirjoittaa uudenvuodentervehdyksessään, että 10 miljardin euron kestävyysvaje on tarkoitus kuroa umpeen nykyisen hallituskauden aikana." Uskon kyllä, kun pääministeri tuossa täsmensi, millaisen aikataulun puitteissa hallitus aikoo viedä sen läpi. Mutta sitten tässä oli yksi lisälause, mihin liittyen toivoisin kuitenkin vastauksen: "Mikäli tähän ei päästä, niin keväällä 2017 hallitus joutuu tekemään lisäsäästöjä ja veronkorotuksia." Elikkä uskooko hallitus, että teillä ovat mittarit tämän vuoden lopussa siinä kunnossa, että te pystytte näkemään jo silloin, miten käy tämän kestävyysvajeen kanssa?

16.25 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos pääministerille hyvästä puheesta, ja tässä oli hyvin rakentavasti ja pitkään tästä maahanmuuttotilanteesta.

Sellaisesta kysyisin, että kun me olemme vastaanottaneet 90-luvulta lähtien kolmisenkymmentätuhatta inkerinsuomalaista Suomeen, heidät on sisäministeriön ja Maahanmuuttoviraston sivujen mukaan valittu syntyperän, etnisen taustan ja kielitaidon — suomen ja ruotsin — kohtuullisen tai hyvän osaamisen perusteella, niin he ovat todellakin sopeutuneet Suomeen hyvin ja kotoutuminen on onnistunut. Kysymys kuuluu: voisiko siitä ottaa oppia, ja onko siitä otettu oppia?

Toinen kysymykseni liittyy infra-kysymyksiin. Vesi-infra on monella alueella siirretty osakeyhtiöihin, ja ne alueellisia monopoliyhtiöitä, jotka pyrkivät tekopohjaveden kautta tuottamaan vettä. Onko näissä osakeyhtiöjärjestelyissä olemassa vaara, että omistus siirtyy ulkomaille?

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

16.26 **Pekka Haavisto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te, pääministeri, nostitte puheenvuorossanne esille myös Suomen ja Venäjän suhteet ja viittasitte tietysti siihen, että noudatamme EU:n yhteistä politiikkaa ja sanktioita. Itse olen huolissani siitä, miten tämä kehittyy nimenomaan meidän idänkaupparamme ja idänsuhteidemme kannalta. Suomen maataloustuotanto ja monet muut asiat ovat olleet tästä idänviennistä ja -kaupasta riippuvaisia. Tietysti tästä seuraa sitten kysymys — kun tiedän, että sanktiot riippuvat Ukrainan kehityksestä — voimmeko me millään tavalla itse tukea tai vauhdittaa sitä, että jonkinlainen järkevä ratkaisu Ukrainan tilanteessa syntyy. Tiedän, että olette tavannut pääministeri Medvedeviä, ja varmasti teillä on siitä näkemys.

Toinen asia, josta olen huolissani, on se, että kun taloussuhteet ovat hiipuneet, niin samalla tällainen kansalaisyhteiskunnan yhteydenpito Venäjän suuntaan vähenee ja ikään kuin ihmisten tuntemus ja tietämys Venäjän asioista vähenee. Mielestäni tämä olisi asia, johon myöskin pitäisi kiinnittää huomiota.

16.28 **Sampo Terho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on muutaman kerran otettu esiin tasaisin väliajoin tämä tilannekuva ja se, onko liikaa pelottelua hallituksen tai opposition puheessa. Oppositiona tuli kritiikkiä, että esimerkiksi meidän ryhmäpuheessamme oli sitä liikaa. No, jos otimmekin hyvin selkeästi kantaa sen suhteen, että Suomi on vaikeassa tilanteessa, niin mielestämme toimme hyvin selkeästi esiin myös sen, että emme ole hukanneet toivoamme emmekä missään nimessä sitä hukkaa.

Sen sijaan haluan kysyä myös opposition suunnasta: eikö teistä tunnu, että viime syksyn aikana, kun on keskusteltu leikkauksista yksitellen, joka ainoan kohdalla on puhuttu hyvin jyrkkään sävyyn: tämä on kaiken loppu, tämä on hyvinvointiyhteiskunnan loppu, tämä on koko järjestelmän alasajo? Minusta tuntuu, että tämä on toistunut hyvin tiheään, ja se nimenomaan luo uhkakuvia, se luo pelkotiloja, jotka ovat tarpeettomia ja jotka saavat henkisen tilan toivottomaksi ja ikään kuin saavat meidät siihen toimettomuuteen, turtumiseen, mihin me emme missään nimessä saa valua.

16.29 **Ilkka Kantola sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on kovin toisenlainen henki kuin oli vajaa viikko sitten valtiopäivien avajaistilaisuudessa, jossa tasavallan presidentti puhui. Puheessaan hän sanoi, että kun meillä on näitä vaikeita ongelmia, ainakin pari suurta ongelmaa, niin talous on niistä se helpompi. Nyt tässä keskustelussa, jota pidän arvokkaana keskusteluna, on selvästi heijastunut se, että talous on meille se vaikeampi ongelma. Minä pidän tätä henkeä täällä ihan oikeana.

Arvoisa pääministeri, puheessanne viittasitte myös samaan kohtaan, jossa tasavallan presidentti puhui siitä, millä tavalla EU:n vastuu nimenomaan tässä turvapaikka- ja pakolaispolitiikassa on keskeinen. Itse ajattelen samoin, että EU on tässä ratkaisevalla tavalla epäonnistunut. Nyt Suomi on lähtenyt mukaan osana EU:ta myös rahoittamaan Turkkiä ja suuntaamaan varoja sinne, mistä nämä ihmiset ovat tulossa EU:n alueelle. Näenkin tärkeänä sen, että jatkossa Suomi on vahvasti mukana vahvistamassa EU:n ei vain rajavalvontaa vaan kaikkia niitä toimenpiteitä, jotka estäisivät tarpeettoman juoksuttamisen: ihmisiä juoksetetaan ympäri Eurooppaa ja (Puhemies koputtaa) sitten heidät palautetaan kotimaahansa.

16.30 **Hannakaisa Heikkinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jatkan tästä aivan samasta aiheesta.

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

Melkein viikko meuhkattiin mediassa siitä, mitä tolkun tasavallan presidentti mahtoi-kaan tuossa valtiopäivien avajaispuheessa sanoa. Itse kiinnitin huomiota presidentti Niinistön valtiovierailulla Itävallassa medialle antamaan lausuntoon. Hän totesi juuri tästä EU:n yhteisestä vastuusta: mitä me teemme täällä Syyrian, Irakin alueilla, näillä pakolaisleireillä, ja miten saisimme nuo todella hädässä olevat ja apua tarvitsevat ihmiset Suomeen. Myöskin tämä mittakaava-asia on hyvä nähdä: Turkissa on 2,7 miljoonaa syyrialaista. Tiltanne on kaoottinen siellä. Kysyinkin pääministeriltä: onko aidosti lähdetty miettimään niitä keinoja, miten EU yhdessä lähtee ratkaisemaan tätä ongelmaa, että ne hädässä olevat saataisiin tänne ja samalla saataisiin kitkettyä tämä ihmiskuljetus ja ihmiskauppa pois, niin että niille ei olisi enää pelitilaa?

16.31 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Taitettu indeksi oli Lipposen hallituksen ansiota parikymmentä vuotta sitten. Eläkeläisten ostovoimaa pitää saada nostettua, ja varmaan keskustelu jatkuu. (Eero Heinäluoma: Hyvä!)

Kuten edustaja Terho mainitsi, tämä tulee todella olemaan ratkaisujen vuosi. Jotta ratkaisuja voitaisiin tehdä, on maamme suunnan oltava selvillä. Yhteiskuntasopimuksen syntyminen on yksi keskeisistä ratkaisuista, jota toivomme ja odotamme. Meillä on täällä eduskunnassa kahdeksan puoluetta, oppositio ja hallitus, ja joskus tuntuu, että kritiikki hallitusta kohtaan on pelkkää arvostelua. Oppositiolla on myös vastuunsa. Se ei saisi keskittyä liiaksi galluplukujensa nostamiseen. Laukkaselle annetaan pisteitä rakentavasta puheenvuorosta.

Presidentti Niinistön realistinen, hyvä puhe taannoin antoi meille kaikille hyvää esimerkkiä siitä, että ongelmat on nostettava rohkeasti esille ja niihin on löydettävissä ratkaisuja yhdessä. Hallitus on ryhtynyt toimeen, (Puhemies koputtaa) ja toimintakykyinen hallitus on Suomen etu.

Puhemies Maria Lohela: Sitten otetaan vielä edustaja Arhinmäki, ja sitten on pääministerin puheenvuoro.

16.32 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Puumala arvosteli, että sama levy pyörii kaudesta toiseen. No, täytyy antaa tunnustusta edustaja Puumalalle, että hänellä se ei enää pyöri — nimittäin muistan, kun yhdessä teimme välikysymyksen koulutusleikkauksista. Muistan hyvin myös sen, miten jokainen puolue sanoi, että viime kaudella leikattiin jo liikaa koulutuksesta, että enää emme leikkaa, ja nyt on tehty kaikkien aikojen suurimmat leikkaukset koulutuksesta.

Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Sipilä kysyi, miksi vasemmisto ei ole valmis kasvattamaan valtion omistusta yrityksissä. Hän ihmetteli sitä, että me emme ole valmiita kehittämään valtion omistusta yrityksissä. Se oli kummallinen kommentti, koska me olemme nimenomaan painottaneet sitä, että valtiolla pitäisi olla entistä enemmän omistusta. Esimerkiksi kun Fortumista myytiin osa, niin siitä saatiin 1,6 miljardia euroa, ja sen jälkeen Fortum on jakanut 4,5 miljardia ja päälle vielä (Puhemies koputtaa) siitä irrotettu Neste Oil noin miljardi euroa näille yksityisille osakkaille.

Puhemies Maria Lohela: Ja sitten pääministeri Sipilälle 3 minuuttia.

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

16.33 **Pääministeri Juha Sipilä:** Arvoisa puhemies! Edustaja Arhinmäki, tarkoitin sitä, että täytyy jostakin luopua, että pystytään rakentamaan uutta. Jos tämä ajatusmaailma on yhteinen, niin tästä on hyvä jatkaa. (Välihuutoja vasemmalta)

Edustaja Haavisto, otitte Suomen ja Venäjän suhteet esille. Toin keskustelussa esille sen, että Minskin sopimusta on noudatettava, ja toki siinä on myös toimia Ukrainan puolelta, jotka ovat vielä pahasti kesken. Tapasin reissulla myöskin suomalaisia yrityksiä, jotka ovat erityistä sitkoa osoittaneet pysymällä markkinoilla odottamassa sitä hetkeä, kun siellä talous lähtee taas kasvuun.

Tässä STT:n uudenvuodenviestissäni sanoin täsmälleen näin, että "urakkana on 10 miljardin kestävyysvajae, jonka kuromiseksi tarvittavat päätökset tehdään tämän hallituskauden aikana". Ja teemme kaikkemme, että näihin lisäsäästöihin ei tarvitse turvautua.

Päivähoitokysymyksestä: Jäi tuossa edellisessä puheenvuorossani kesken tämä Liperin malli, joka on tuntiperustainen malli. Siinä kunnalle on tullut noin puolen miljoonan vuotuiset säästöt ja perheiden päivähoitomaksut ovat pienentyneet. Eli näihin hyviin käytäntöihin kyllä kannattaa kaikissa kunnissa tarttua.

Joku viittasi soteen, että tämä marssijärjestys on epäselvä. Ei todellakaan ole epäselvä: sote edellä mennään, ja aluehallinto tulee kolme kuukautta perässä tätä marssia. Mutta kun me lähemme tekemään aikataulua sieltä 1.1.2019 alkaen, niin tänä keväänä pitää tehdä aika merkittäviä päätöksiä, että saadaan hommat valmiiksi niin kuin on suunniteltu.

Säästöistä: Yksikään säästö ei ole helppo. Ei ole helppoa säästää koulutuksesta, ei ole helppoa säästää kehitysavusta ja niin edespäin. Meidän julkisen talouden kyky rahoittaa nykymuotoiset palvelut on vain pysyvästi alentunut, ja meidän täytyy tehdä nyt kaikkemme, että pystymme tämän kierteen katkaisemaan sillä tavalla, että voimme pelastaa suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan. Siellä keskeisenä ovat nyt nämä toimet, mistä esimerkiksi työmarkkinajärjestöt tällä hetkellä keskustelevat — kilpailukyvyn kautta kasvun tielle.

Sitten vielä, edustaja Heikkinen, tästä pakolaispolitiikan hoitamisesta EU:ssa yhdessä. Yhteinen ajatuksemme on se, että me saamme ulkorajat kuntoon, hallitsemattoman maahanmuuton pysäytettyä ja esimerkiksi Turkissa, Jordaniassa ja Libanonissa olevilta pakolaisleireiltä ja sieltä UNHCR:n kautta, pakolaiskiintiön kautta, hoidettua sitten hallitusti turvapaikanhakijat tänne Eurooppaan. Tämä on se yhteinen pyrkimyksemme, mihin me yhdessä pyrimme, ja Suomi on osoittanut tässä jo etunojaa sillä tavalla, että olemme tämän vuoden kiintiöstä osoittaneet 600 Turkissa olevalta leiriltä (Puhemies koputtaa) syyrialaisille pakolaisille.

Puhemies Maria Lohela: Nyt on aika täynnä. — Ministeri Rehulalle 1 minuutti.

16.36 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Nylander kysyi päivystyksen kokonaisuuden tulevaisuudesta. Ensimmäinen aluetilaisuus on tämän viikon perjantaina Oulussa. Tullaan järjestämään viisi tilaisuutta, joissa erva-alueittain katsotaan päivystyksen verkkoa, paikkakuntia, etäisyyksiä ja päivystyksen tasoa. Milloin seuraavia ulostuloja? Maaliskuun alussa päästään kentän kuulemiskierroksen jälkeen eteenpäin.

Toinen asia, arvoisa rouva puhemies: Sote-muutoksen tekemisen tahti on joidenkin täsäkin salissa olevien mielestä liian kiivas. Olisi helpompaa keskustella, kun päättäisitte, arvoisat opposition edustajat, onko tässä liian kiire vai olemmeko me puuhastelemassa. Me

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

olemme tosi työssä — tavoitteena ihminen keskiössä integraation, valinnanvapauden, perustason palvelujen nykyistä paremman saavutettavuuden kautta.

Toisekseen hallintohimmelit: Niin, tarvitsemme tietyn määrän hallintoa. Vajaasta 200 hallintohimmelistä tulee (Puhemies koputtaa) jatkossa noin 15 tai 18.

Puhemies Maria Lohela: Sitten takaisin keskusteluun.

16.38 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen hieman hämmentynyt tuosta pääministerin äskeisestä puheenvuorosta siltä osin, että hän totesi, että on pysyvästi alentunut meidän kykymme hyvinvointiyhteiskunnan rahoittamiseen. Jos mietitään sitä, että meillä on 330 000 työtöntä tällä hetkellä ja jos saadaan prosentin verran työttömyyttä alennettua, se tarkoittaa vähintään 600:aa miljoonaa julkisen talouden sopeuttamiseen. Tästä näkökulmasta minun on vaikea uskoa, että pääministeri voi tarkoittaa, että Suomen vientiä ei saada kasvuun sillä tavalla, että meidän hyvinvointiyhteiskunnan rahoituspohja vahvistuu, saadaan uusia tuotteita ja palveluita maailmalle. Haluaisin tähän nyt suoran vastauksen, pääministeri: mitä tällä tarkoitatte, että on pysyvästi alentunut? Minusta se viittaa siihen, että olette luovuttanut.

16.38 **Timo V. Korhonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näissä suurissa rakenneuudistuksissa on aivan selvää, että sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta on vietävä määrätietoisesti eteenpäin. Mutta näitten uudistusten keskellä en oikein hyväksy sitä, että sanotaan, että aluehallinnon uudistus olisi jotakin puuhastelua. Mehän Suomessa kuitenkin olemme tällä hetkellä siinä tilanteessa, että alueitten elinvoimaa on hyödynnettävä. Sitä tukeaksemme niille on annettava valtaa. Aluehallinnon uudistuksessa on mitä suurimmassa määrin kysymys myös elinvoimapolitiikasta. Meidän on myös purettava turhaa hallintoa ja turhaa byrokratiaa. Meidän on siirryttävä aitoon eurooppalaiseen kansanvaltaan ja siinä samalla myös loivennettava kustannusnousukäyrää. Eli kyllä minä näen sillä tavalla, että meidän on kuitenkin mentävä nytten eteenpäin niin sote-uudistuksessa kuin aluehallinnon uudistuksessa sillä aikataululla, minkä hallitus on määrätietoisesti asettanut.

16.40 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa pääministeri, te puhuitte täällä, että kävitte yrityksissä ja ne taistelevat joka päivä olemassaolon oikeutuksesta. Itse olen hieman samalla tavalla käsittänyt, koska valitettavasti me elämme alenevan kustannustason ja markkinoiden maailmassa, ja se tilanne on yrityksille erityisen vaikea. Kuitenkin oma talouskäsitelmäni menee niin, että semmoisessa tilanteessa ei kovin järkevää ole kullurakennetta lisätä näille yrityksille eikä varsinkaan teollisuudelle. Meillä lukee hallitusohjelmassa, että tällä vaalikaudella hallituksen toimesta ei lisätä teollisuuden kustannuksia. Mutta kun katsoo tätä Caruna-keskustelua nyt, niin minä en puutu siihen Carunaan enkä Fortumin myyntiin sinänsä, mutta voitaisiinko nyt harkita, että Energiaviraston — minun käsitykseni mukaan kohtuutonta — päätöstä voitaisiin arvioida uudelleen, sillä monopoliyhtiöille annettu tuplarahastusoikeus ei kovin järkevältä tässä taloustilanteessa tunnu, varsinkaan, kun meillä on yhtiöitä, joilla ei ole investointitarpeita? (Puhemies koputtaa) Minun mielestäni virasto ei voi Suomea... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

16.41 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällähän talouden arviointineuvosto myös totesi, että leikkauspolitiikka on ongelmallista ja pitäisi voida käyttää myös tulopuolta. Mitä tulee tähän SDP:n vaihtoehtoon, niin kyllä meidän mielestämme, arvoisa pääministeri, olisi ihan kohtuullista, että joku aliverotettu finanssisektori osallistuisi näihin yhteisiin talkoisiin samaan aikaan, kun tavalliselle palkansaajalle sanotaan, että leikataan palkkoja, ja samaan aikaan, kun työttömiltä, eläkkeensaajilta, lapsiperheiltä leikataan. Ihan kohtuullista olisi tehdä näitä arvovalintoja. Kyse on toden totta, kuten sanottu, arvovalinnoista. Se, mikä on hämmentävää, on se, että hallituksella tulee olemaan taas varaa esimerkiksi miljoonaperintöjen veronkevennyksiin. Hallituksella on varaa...

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Viitanen, puhutteko tänne eteenpäin, niin ääni kuuluu.

Hallituksella on varaa autoveron kevennykseen, miljoonaperintöveron kevennykseen, mutta samaan aikaan hallituksella ei ole varaa keventää pieni- ja keskituloisten eläkkeensaajien verotusta.

16.42 **Harri Jaskari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Rintelle sen verran, että emme todellakaan ole luovuttaneet vaan yritämme nyt tehdä joitain rakenteellisia uudistuksia, että päästään ihan toiseen suuntaan ja uuteen kasvuun.

Nyt kun edustaja Lindtman sanoi, että Suomi tarvitsee pitkäaikaisen maltillisen palkkatarkaisun, olen aivan samaa mieltä tässä, mutta olisi mahtavan hieno uutinen, kun edustaja Lindtman olisi vielä sanonut, että Suomi tarvitsee myös paikallisen sopimisen kulttuurin, jossa katsotaan yritysten tilanteet, ja myöskin, niin kuin ministeri Lindström sanoi myöskin, että otetaan huomioon henkilöstön asema siinä. Se olisi uutinen tänään, joka voisi olla yksi käänteentekevä asia sitten jatkossa.

Sitten kun täällä puhui myöskin edustaja Tuppurainen, että niin kuin maailmanlopun tunnelma on ennen kaikkea hallituksen puolella, ei pidä paikkaansa. Katsokaa nyt, mitä pääministeri sanoi ensimmäisessä puheenvuorossaan: tehdään maksuperusteinen alvi, tehdään tulolähdejaon poisto, tehdään yrittäjyysvähennys, tehdään normienpurkua, tehdään sitä paikallista sopimista. Nyt meillä on tekemisen meininki, lähtekää mukaan.

16.43 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä paikallisesta sopimisesta: Tässähän on nyt riski, että hallitus tekee tästä uuden pakkolain. (Naurua) — Älkää naurako, ei tämä minun keksimäni termi ole, arvoisa puhemies. (Eduskunnsta: Eikö?) — Ei. — Sitaatti: "Kannatan TES-tietä, koska vapaaehtoisuus on aina pakkoa parempi vaihtoehto." Toinen sitaatti: "Hän kertoo kannattavansa vapaaehtoisuutta, ei lakisääteistä pakkoa." Näin työministeri Lindström on todennut juuri hetki sitten mediassa, muutama päivä sitten, ja minä kysyn pääministeriltä, tuetteko te oman työministerinne linjaa tässä kysymyksessä. (Markku Rossi: Kyllä menee kikkailuksi!) Tuetteko te oman työministerinne linjaa? Toinen kysymys: kelpaako teille jokin muu luku kuin 5 prosenttia? Kolmas kysymys: aiotteko muuttaa hallitusohjelmaa, (Puhemies koputtaa) kuten teidän omasta puolueestanne on esitetty vaatimus?

16.44 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen tässä ensimmäistä kautta ja ihmettelen sitä, että ensin me keskustelimme koko syksyn niistä koulutusleik-

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

kauksista ja subjektiivisen päivähoito-oikeuden leikkauksesta ja ilmeisesti, kun ne lait on hyväksytyt, jatketaan koko kevät niistä samoista. Toivon tietysti, että se puheenaihe vaihtuu.

Pääministeriä kiitän siitä, että otitte esille tuon tärkeän aiheen eli ruotsin kielen alueelliset kokeilut. Perussuomalaisten valtuustoryhmät ovat kunnissa tehneet näistä valtuustaloitteita, elikkä kunnissa on valmiutta ja halukkuutta kokeilukunnaksi.

Lisäksi täällä puhuttiin vielä maahanmuutosta ja siitä, että maailmalla on miljoonia pakolaisia ja kehitysapua on leikattu. Valitettavasti olemme viisimiljoonainen kansa, emme pysty kaikkia miljoonia tietenkään meidän rahoillamme auttamaan.

Sitten olisin vielä ministeri Lindströmiltä kysynyt, miten edistyy tämä maahanmuuttajien vapaaehtoistyön edistäminen. Tapasin tuossa Startup Refugees -vapaaehtoistyöntekijöitä, ja siellä on jonkinlaisia esteitä kuitenkin, että voitaisiin tehdä turvapaikka-aikana (Puhemies koputtaa) tätä vastavuoroista työtä. Miten se edistyy?

16.45 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, värderade fru talman! Mehän kaikki tiedämme, että Suomen valtiossa on hyvin koulutettu väestö. Sen takia on hyvin ongelmallista, että hallitus nyt on lähtenyt tälle leikkauslinjalle, mikä koskee meidän opetusta ja meidän yliopistoja. Tässä salissa on tämän keskustelun alla nyt peräänkuulutettu myös meidän vaihtoehtoja ja on sanottu, että meillä ei ole vaihtoehtoja. Lukekaa nyt tämä ruotsalaisen eduskuntaryhmän ja RKP:n hyvä ja fiksu vaihtoehto. Se osoittaa myös sen, että näitä leikkauksia ei tarvitse tehdä, jos priorisoi toisin.

Ja, arvoisa pääministeri, annan teille täyden tuen, mitä tulee tähän EU-politiikkaan. On hyvin tärkeää, että Suomi on EU:ssa nyt rakentava voima, joka etsii niitä ratkaisuja. Ainoastaan yhdessä pystymme EU:ssa tämän tilanteen hallitsemaan hyvin. Ja tässä pitää tehdä sellaisia ratkaisuja, joissa kunnioitetaan oikeusvaltioperiaatetta ja ihmisoikeuksia. Toivotan teille kaikkea menestystä siinä työssä. (Puhemies koputtaa)

Sitten täällä... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

16.46 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän tästä puheenvuorosta, sillä haluan todellakin pyytää anteeksi pääministeriltä. Pääministeri kertoi joku aika sitten, että hän loukkaantui tuosta sanan "kyhäelmä" käytöstä. Minulla ei koskaan politiikassa ole tarkoitus loukata ketään, vaikka saatan olla asioista eri mieltä. Sen taustalla, että valitsin noin voimakkaan sanan käytön, on vilpitön huoli siitä, mitä tälle soteuudistukselle on todellakin tapahtumassa.

Myöskin hallituspuolueitten riveistä on esitetty tämä kysymys, mitä kuuluu sotelle, koska tällä hetkellä tämä maakuntamalli ja sen lain säätäminen ja sen ympärillä erilaisten hallintorakenteitten rakentaminen tuntuvat olevan nyt hallituksen intresseissä ensimmäisenä. Ja siinä mielessä täytyy ihmetellä, millä me saamme aikaiseksi tämän valtionosuusuudistuksen, toisaalta verouudistuksen, joka tähän liittyy, miten kunnissa olevat rakennukset ja kiinteistöt ja laitteistot tullaan aikanaan siirtämään sote-alueille, minkälaisia korvauksia niistä tullaan maksamaan. Kaikki tämä on kuitenkin vielä tällä hetkellä auki... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

16.47 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yksi asia on selvä, ja se on se, että Suomi nousee suosta vain työtä tekemällä ja yrittämällä ja uudista-

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

malla. Vähemmällä rahalla on saatava enemmän. Pääministerillä oli hyvä uudistava ote, kuten valtiovarainministerilläkin.

Maailma muuttuu nopeasti, mutta yksi asia ei muutu: SDP seisoo jarrulla. Ja todellakin, kuulinko oikein, kun edustaja Rinne, totesitte, että sote-uudistusta on uudelleen arvioitava? Varmasti Pekka Potilaalla ja Sari Sairaanhoidajalla nousee tukka pystyyn, jos tämä sote-vatulointi taas alkaa. Kyllä on niin, (Välihuutoja vasemmalta) että me aiomme tämän sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen tehdä, mutta me teemme sen sote-palvelut edellä. Me haluamme paremmat palvelut emmekä pulleaa aluehallintoa. Selvä on, että itsehallintoalueet on rakennettava niin, että ne palvelevat kustannustehokasta ja laadukasta palveluiden tuotantoa. Näin tämä on tehtävä. Ja toivon todellakin, että SDP ei ole tässä kivenä kengässä, kun tätä uudistusta viedään. Se on erittäin kylmää politiikkaa. Tiedätte, että terveyskeskusjonoissa odottavat eläkeläiset, (Puhemies koputtaa) työttömät ja lapsiperheet. Sitä me emme halua. [Puheenjohtaja antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

16.49 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri kertoi täällä näitten selontekojen aikataulut. Pitäkää nämä aikataulut. Ja toisekseen, pitäkää eduskunta erittäin hyvin informoituna omista turvallisuuspoliittisista aikeistanne etukäteen eikä vasta sitten jälkikäteen.

Toisekseen, täällä käytiin hyvää keskustelua — edustaja Arhinmäki, edustaja Vanhanen, kuten myös pääministeri — näistä valtion yhtiöistä ja omaisuudesta. Virheistä pitää oppia. Suomessa on ollut myös hyviä kokemuksia: Kun Veitsiluoto myytiin Enso-Gutzeitille parikymmentä vuotta sitten, vähän yli, niin niillä rahoillahan perustettiin Teollisuus-sijoitus, Tesi lyhennelmänä. Nyt sen perusteella on perustettu kymmeniätuhansia työpaikkoja ja monia hyviä yrityksiä. Raha on pantu poikimaan uutta yritteliäisyyttä. On investoitu, saatu uusia hyviä yrityksiä, uusia työpaikkoja. Ei sitä rahaa pidä syömiseen panna.

Toisekseen, valtion omistajuus ei ole mikään paha asia. Se riippuu siitä, miten valtion omaisuutta hoidetaan. (Vasemmalta: Kyllä!) Ja varsinkin turvallisuusasioissa täytyy olla tarkkana siitä, mitä myydään ja mitä ei myydä. (Eero Heinäluoma: Hyvä puheenvuoro!)

16.50 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan vielä tähän yhteiskuntasopimuskeskusteluun, kun täällä on kysytty, ketkä vastustavat ja ketkä eivät. Niitä vastustajia ei varmaan ole kuin se yksittäinen kokoomuslainen kansanedustaja. Minusta pääministerillä olisi nyt johtajuuden osoittamisen paikka. Teitte erittäin fiksusti, kun ilmoittitte, että jäädytätte pakkolakivalmistelun, annatte tilaa neuvotteluille, rauhoitatte neuvotteluilmapiiriä. Samanlaista johtajuutta teiltä nyt edellyttäisiin siinä mielessä, että on kaksi eri asiaa: on yhteiskuntasopimus sinällään, mutta on myöskin se yhteiskuntasopimuksen vaikuttavuus. Ja nyt minulla on kyllä vakaa käsitys, että yhteiskuntasopimus on mahdollista synnyttää, kun siinä yhteydessä puhutaan paikallisesta sopimisesta, siinä puhutaan työmarkkinakerroksesta, myöskin palkkaratkaisusta. Mutta 5 prosentin yksikkökustannusten vaatiminen kerralla on liian kova vaatimus, ja siihen eivät työmarkkinaosapuolet pysty venymään. Tässä toivoisin joustavuutta ja johtajuutta pääministeriltä.

16.51 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen hyvinvointihan perustuu talouden jatkuvalla kasvulla. Kun tapahtuu jatkuvaa negatiivista kasvua, niin totta kai meidän kykymme turvata hyvinvointiyhteiskunta heikkenee. Tässä on kaksi lukua mainittu, joista ollaan huolestuneita: vuosittainen velkaantuminen, yli 5

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

miljardia, ja sitten syntyvyys, alle 60 000. Kun otamme nämä luvut yhdessä, se tarkoittaa, että jokaista syntyvää lasta kohden me otamme lähes 100 000 euroa velkaa joka vuosi — tällaisen velkakirjan me laitamme äitiyspakkaukseen mukaan. Emme voi tällä tavalla pitkään jatkaa, minusta se on selvä asia.

Kiitän myöskin ministeri Lindströmiä työpaikkasopimuksesta. Se on työpaikkojen lähidemokratiaa ja mahdollistaa esimerkiksi tämän työaikapankkitoiminnan. Työpaikalla ei voida tehdä töitäkään tänä päivänä, kun ei voida paikallisesti sopia työaikapankkitoiminnasta riittävän hyvin — niin että herra paratkoon, tässä vaaditaan uudistuksia.

16.52 Sanna Lauslahti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan vielä eläkeläisten tilanteeseen. Selvää on, että pitkällä tähtäimellä meidän tulee saada eläke- ja ansiotuloa saavat samalle viivalle. Ja siltä osin, kun meillä nousi esille se, että mikä meillä on pelivara, sanon — kuten pääministeri sanoi — että jos yhteiskuntasopimus syntyy, niin silloin voidaan arvioida, voidaanko sitä miljardin euron veroalennusta lähteä kohdentamaan yhtäläisesti (Paavo Arhinmäen välihuuto) niin ansiotuloa kuin eläketuloa saaviin. Tässä on kohta, joka pitää pitää mielessä jatkossakin, ja oli erittäin hieno asia, että pääministerikin otti tähän kantaa.

16.53 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on nyt vähän erikoista, että kokoomuksen puolelta sanotaan tässä vaiheessa keskustelua, että tämä eläkeläisten ja työssä olevien verokohtelu pitää pitkällä aikavälillä saada samaksi. Minkä takia sitä ei nyt laiteta samaksi? Mikäs sen estää? Miten ne rahat loppuvat juuri eläkeläisten kohdalla? Te kerrotte täällä, että miljoonaperinnoille on tulossa uusia alennuksia — uusia alennuksia miljoonaperijöille. Ja sitten eläkeläisten kohdalla te sanotte, että ei meillä nyt, meillä on just taas rahat loppu, ei ole mahdollista. Teidän mallinne tarkoittaa sitä, että jos tämä tehdään — niin kuin täällä epäili edustaja Rinne, että tehdään — asteikkojen kautta, niin silloin tämä ero jää pysyväksi, pysyvästi eläkkeitä verotetaan kovemmin kuin työssä olevien palkkatuloja. Tämä on huonoa politiikkaa, ja tästä pitää teille huomauttaa.

16.53 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt puhutaan siitä, onko rahat loppu vai ei ja miten me voimme hyvinvointiyhteiskuntaa rahoittaa. Niin kuin täällä pääministerikin viittasi, silloin kun me perustimme Vanhasen toista hallitusta, niin tavoitteeksi otettiin, että pitää tehdä 1 prosenttiyksikkö ylijäämää joka vuosi, jotta tähän väestön ikääntymiseen pystytään varautumaan. Sen jälkeen on ollut monta negatiivista tai nollavuotta — totta kai tämä tavoite on lähtenyt kauemmaksi. Kyllä edustaja Rinne on siinä täysin oikeassa, että 1 prosenttiyksikkö työllisyysasteeseen tekee 600 miljoonaa julkiseen talouteen, mutta se meidän täytyy, edustaja Rinne, kyllä tunnustaa ihan rehellisesti, että me emme viime kaudella saaneet siitä työllisyysastetta yhtään paremmaksi. Ja minkä takia emme saaneet? Koska me emme saaneet teidän kanssanne sovittua sellaisista keinoista, joilla olisi päästy eteenpäin. Sen takia nyt tehdään juuri paikallista sopimista, nyt tehdään koeajan pidentämistä, muutetaan määräaikaisiin työsuhteisiin palkkaamista, joustavoitetaan takaisinottovelvoitetta, muutetaan lomalla sairastamista. Nämä kaikki tehdään siksi, että (Puhemies koputtaa) me saamme ne (Puhemies: Aika!) 600 miljoonaa euroa.

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

Puhemies Maria Lohela: Nyt tämän keskustelun kokonaisaika alkaa käydä vähiin, mutta täällä olisi vielä puheenvuorot edustajille Kalli, Arhinmäki — edustaja Rinne ei ole pyytänyt, mutta tarjoan sellaista, jos hän haluaa käyttää — ja sitten pääministerille lopuksi.

16.55 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kun olen kuullut keskustelua kolmisen tuntia, niin haluan muistuttaa, että elämme tilanteessa, jossa raaka-aineiden hinnat, öljyn, ruuan ja monien sellaisten tarvikkeiden hinnat, jotka vaikuttavat kuluttajiin, ovat selvästi alempana kuin koskaan aiemmin, (Vasemmalta: Koskaan aiemmin?) ja meillä on koulutettua työvoimaa. Silti meille ei synny investointeja, ja itselläni on se käsitys, että se johtuu siitä, että yrittäjillä ja yrityksillä ei ole luottamusta pitkälle tulevaisuuteen, vaikka hallitus on tehnyt rakenteellisia uudistuksia, on purkamassa byrokratiaa ja suuntaamassa voimaa sinne suuntaan, minne odotetaan. Eli luottamusta odotetaan nyt nimenomaan yhteiskuntasopimusneuvotteluista. Jos ne onnistuvat, niin varmaan se kiihdyttää sitä, että ennustettavuutta tulee lisää, syntyy investointeja, voidaan työllistää. Kysynkin pääministeriltä: (Puhemies koputtaa) minkä arvon te annatte tälle ennustettavuudelle?

16.56 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri, sanoitte, että jostain pitää luopua, niin että voidaan tehdä jotain uutta. Esimerkiksi Sennaatti-kiinteistöillä on Helsingin keskustassa kiinteistöjä, joista voitaisiin hyvin luopua, saada asuntorakentamista keskustaan ja sitä kautta tuloja. Mutta samaan aikaan te olette näitä kärkihankkeita rahoittamassa yritysten myynnillä. Esimerkiksi meidän voimakkaasti ennen vaaleja ajamamme ja edelleen kannattamamme elvytys siinä, että me laitamme meidän raiteita ja teitä kuntoon, on hyvä asia, mutta minun kysymykseni kuuluu: kun meillä valtion omistamat yhtiöt tuottavat 5:n, jopa 10:n prosentin tuottoa pääomalle, niin mikä taloudellinen järki on tässä tilanteessa myydä näitä yhtiöitä, kun samaan aikaan siihen vastaavaan panostukseen saataisiin viiden vuoden lainoja kiinteällä, miinusmerkkisellä korolla sen sijaan, että myytäisiin omaisuutta, joka tuottaa vuodesta toiseen? Nyt, pääministeri Sipilä, teillä on ollut hyviä puheenvuoroja, kuunnelkaa edustaja Kääriäistä, (Puhemies koputtaa) älkää päästäkö ministeri Stubbia (Puhemies: Aika!) sen ruiskukansinisen kynän kanssa mukaan... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

16.57 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on ollut minun mielestäni monipolvinen ja hyvä keskustelu, tässä on ollut paljon erilaisia ulottuvuuksia, näkökulmia, joilla voi lähteä hakemaan niitä ratkaisuja, joilla suomalaista yhteiskuntaa viedään eteenpäin, talouskasvua ja työllisyyttä saadaan vahvistettua. Minun mielestäni on selvää meille kaikille, että seitsemän heikkoa vuotta tästä taaksepäin on vaikuttanut siihen, että näitten seitsemän vuoden aikana ei olla saatu työllisyyttä parantumaan ja talouskasvua syntymään. Meillä on ehkä keinoista aika paljon erimielisyyttä, mutta uskoisin, että hyvällä yhteistyöllä ja keskeisissä, isoissa vaalikausia ylittävissä asioissa parlamentaarisella valmistelulla voitaisiin löytää ratkaisuja, jotka kestävät sitten selkeästi yli näitten yksittäisten vaalikausien ja yksittäisten hallitusten vallassaolon. Minä toivon sitä, että hallitus todella tarkentaa linjaansa tässä suhteessa, miten tätä parlamentaarista yhteistyötä näissä isoissa hankkeissa voidaan viedä eteenpäin, jotta saadaan pysyviä, kansalaisten kannalta pysyviä, ratkaisuja syntymään.

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

Puhemies Maria Lohela: Ja lopuksi pääministeri, enintään 5 minuuttia tuosta puhujajokrokkeelta.

16.58 Pääministeri Juha Sipilä: Kiitoksia, rouva puhemies! — Kiitoksia, kollegat, hyvästä keskustelusta.

Ensinnäkin otan heti kopin tästä edustaja Arhinmäen Senaatti-kiinteistö-asiasta. Tämä on idea, joka otetaan ilman muuta jatkojalostettavaksi.

Haluan myöskin haastaa meitä siihen, että jos valtion omaisuutta vapautuu joistakin yrityksistä, jotka ovat kilpailluilla markkinoilla, eivät siis monopolitoimijoita, niin voisiko valtiolla olla jatkossa roolia esimerkiksi soten ict-ratkaisun kehittämisessä, voisiko olla kaupunkien älykkäiden liikenne- ja palveluratkaisujen platformeissa, voisiko syntyä jopa suomalainen innovaatiopankki ja niin edespäin ja niin edespäin. Minun on vaikea hyväksyä sitä, ett-eikö valtiolla voisi olla tässäkin tilanteessa jotakin uuden rakentamista. Ei se nyt voi olla niin, että kaikki on keksitty 50 vuotta sitten ja meidän pitää kaikesta siitä pitää kiinni eikä mitään uutta voida eikä osata rakentaa.

No, onko meidän rahoituskykymme pysyvästi alentunut? Minä uskon, että tässä salissa on yksimielisyys siitä, että kestävyysvajeemme on noin 10 miljardia. Tämä urakka meidän täytyy tehdä, ja nämä säästöpäätöksetkin liittyvät siihen, uudistuspäätökset liittyvät siihen ja kasvua edistävät toimet liittyvät siihen. Sen lisäksi meidän pitää päästä vähintään 2 prosentin kasvu-uralle, että me pystymme jatkossa rahoittamaan jäljelle jäävät palvelut.

Sitten yrityksen sukupolvenvaihdokset, joita kritisoitiin täällä. Olen käsittänyt niin, että esimerkiksi edustaja Rinne on ottanut viime kaudellakin voimallisesti kantaa kasvullisen suomalaisen omistajuuden puolesta. Nimenomaan pk-yritykset ovat olleet niitä, jotka ovat palkanneet ihmisiä. En kyllä etukäteen tuomitsisi niitä toimia, joita haetaan nyt yritysten sukupolvenvaihdoksen helpottamiseksi. Siellä harvoin puhutaan miljoonaomaisuuksista, varsinkaan sellaisista omaisuuksista, jotka olisivat realisoitavissa, vaan hyvin hankalista tilanteista siirtää yritysomaisuutta seuraavalle sukupolvelle, kun se omaisuus on kiinteässä muodossa, koneissa, laitteissa, seinissä, joita on vaikea realisoida.

Paikallisesta sopimisesta kysyttiin vieläkin. Tuen täsmällisesti sitä toimeksiannon mukaista ryhmän työtä. Tuen täsmällisesti, niin kuin ministeri Lindström tukee myöskin täsmällisesti sen toimeksiannon mukaista työtä. Mutta toivoisin, että me lähetämme tästä salista selkeän, vahvan viestin siitä, että paikallisessa sopimisessa Suomessa pitää ottaa reipas askel eteenpäin. Ja se pitää saada myöskin käytännössä toimimaan siellä yritystasolla, koska siellä on asiantuntemus siitä, mitkä ovat ne paikalliset toimet, että saamme kilpailukykyä parannettua. Tämä on äärettömän tärkeä osa näitä uudistuksia, mitä olemme tekemässä.

Sitten mitä tulee soteen, minä vakuutan, että sote etenee omaa polkuaan. Jos me teemme muita uudistuksia, niin ei se ole sotesta pois. Maakuntahallinto kulkee omaa polkuaan, siellä pitää tehdä päätöksiä siitä, mitä muita tehtäviä kuin sote siirtyy itsehallintoalueelle. Meidän pitää uudistaa myöskin kuntaa, kuntien tehtäviä, ja niin edespäin. Eivät nekään ole soten kehittämisestä pois. Me teemme nyt monta monituista uudistusta yhtä aikaa, ja päätöksiä tehdään peräkkäin. Niillä on tarkat aikataulut, milloin mitäkin tehdään. Uudistamista nyt kyllä riittää.

Vielä lopuksi yhteiskuntasopimuksesta: Riittäisikö alle 5 prosenttia? Minä sanon vain näin, että mitä pienempi lopputulos, sitä pienempi vaikutus työllisyyteen.

Punkt i protokollet PR 4/2016 rd

Riksdagen avslutade debatten.

Ärendet slutbehandlat.